Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргэжэнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 183 (14294) | 1976 оной августын 5, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Республикын ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

Республикын промышленна предприятинуудай, барилгын, транспортын, хэлхээ холбооной, худалдаа наймаанай ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын эмхинүүдэй 1976 оной хоёрдохи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба облпрофсовет иигэжэ тогтообо:

Дурсагдаһан коллективүүдтэ нэгэдэхи һуури олгоод, дамжуулгын Улаан туг барюулжа, республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ:

Улаан-Үдын ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын завод. Продукци худалдаха түсэб 101,1 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 100,5, олзо доход абаха түсэб 102,3 процент дүүргэгдээ.

«Бурятэнерго» гэжэ районно управлениин Байгалай электрическэ сетьнүүд. Нёдондонойхитой сасуулхада, электроэнерги үгэхэ түсэбөө 2,5 процентээр дээшэлүүлжэ, даабаряа 134,5 процент, капитальна һомололгын түсэб 200,6 процент дүүргээ.

Буряадай геологическа управлениин Центральна геологическа экспедици. Геологическа даабаряа һайн шанартайгаар бэелүүлжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 107 процент дүүргэһэн, олзо доход абаха даабаряа 120,6 процент дүүргэһэн байна.

Хяагтын плавиково-шпадай рудник. Продукци худалдаха түсэб 107,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 107, плавиково-шпат гаргаха түсэб 106,4 процент дүүргэһэн, түсэблэгдэһэн үриеэ 23 процентээр дооһолуулаа.

«Забайкаллес» нэгэдэлэй Хоринин леспромхоз. Продукци худалдаха түсэбтэ даабаряа 113,5 процент, модо шэрэхэ түсэбөө—114,2, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 18,8 процентээр үлүүлэн дүүргээ.

Улаан-Үдын шэлэй завод. Продукци худалдаха түсэбтэ даабари 102,3 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб — 101,1, олзо доход оруулха түсэб 107,5 процент дүүргэгдээ.

Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын коллектив. Генподрядаар барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбөө — 104,9, өөһэдын хүсөөр 111,3 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 101,4 процент дүүргэжэ, объектнүүдые ашаглалгада оруулха ба барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрын үнэ сэн хямдаруулха даабаряа дүүргээ.

«Востоксибэлектромонтаж» трестын хабсаралгын управлениин коллектив. Хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб 101,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 100,5 процент дүүргэжэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрын үнэ сэн хямдаруулха түсэбөө дүүргэһэн байна.

Оньһожоруулагдамал 160-дахи колонны коллектив. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб 276 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 140,8 процент дүүргэгдэжэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрын үнэ сэн хямдаруулха түсэб бэелүүлэгдээ.

«Бурятколхозпроект» гэжэ институдай коллектив. Проектнэ хүдэлмэриин юрэнхы хэмжээнэй түсэб 111 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 109,2 процент дүүргэжэ, тушаагдаһан хүдэлмэриһөө абаха олзо доходой даабари 105 процент дүүргэгдэһэн байна.

Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал прачечнын коллектив. Хубсаһа угаажа сэбэрлэхэ даабари 100,3 процент, тэрэ тоодо арад зоной хубсаһа сэбэрлэхэ түсэб 101,1 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 100,3, олзо абаха түсэб 104 процент дүүргэгдээ.

Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллектив. Ашаа шэрэхэ түсэб 104,4 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари—103,2, олзо доход абаха түсэб 102,1 процент дүүргэгдээ.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй Сэлэнгын транспортын предприяти. Ашаа шэрэхэ түсэб 101,5 процент дүүргэгдэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 106 процент бэелүүлэгдээ.

Хоринин аймагай хэлхээ холбооной узел. Олзо доход абаха түсэб 107,7 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 106,1 процент бэелүүлэгдэжэ, хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүд һайн шанартайгаар хүдэлгэгдөө.

«Рособувьторгын» Буряадай бааза. Эд бараанай оптово эрьесын түсэб 107,5 процент, олзо доход абаха даабари 139,7 процент дүүргэгдээ.

Яруунын загаһанай завод. Продукци худалдаха даабари 257,5 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 170,8 процент дүүргэгдэжэ, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ загаһанай һайн шанартай продукци үгтөө.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинат. Продукци худалдаха даабаряа 100,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 100,3 процент, олзо доход абаха даабаряа 109,5 процент дүүргээ.

«Труд» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл. Ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха түсэб 105 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 101,8 процент дүүргэжэ, ажалшадай захилаар хэгдэһэн хүдэлмэриингөө шанарые һайжаруулаа.

Худанай ой модоной оньһожоруулагдаһан ажахы. Продукци худалдаха түсэб 165 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 103 процент, олзо доход оруулха түсэб 149 процент дүүргэгдээ.

«Бурятсельхозмонтаж» трестын Улаан-Үдын ПМК. Хабсаралгын ба ашаглалгада оруулалгын түсэб 108,4 процент дүүргэжэ, олзо доход абаха даабаряа 108,2 процент бэелүүлэгдээ.

БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАХА ГЭЭШЭ БҮГЭДЭ ҮБҺЭШЭДЭЙ ЗОРИЛГО

РЕПОРТАЖ

АВМ-эй ХҮНХИНӨӨН ЗАМХАНАГҮЙ

Торинин совхозой түб һууриһаа баруулжаа 15—18 километрэй зайда Хуурайн малай үбэлжөөн оршодог юм. Эндэ урдаидаа дуран соогоо пэгшытэрээ ургажа һуудаг халаахайн һууринда тэрэнэй узуурнууд лэ ёдойлдоно. Ойро тойрондо ургадаг халаахай, шаралзаа нэгэ жэгдэхэнээр «долёогдошоһон» шэнги, Торинин нугын шугы, бургааһан соогууршье зундөө ургадагынь харагданагүй.

—Июлиин эхинһээ захалжа АВМ-дээ халаахай, шаралзаа, хуряагдадаггүй газарай ногоо оруулжа, эхилээ һэмди, — гэжэ совхозой парткомой секретарь нүхэр Цырен-Базар Санжиевич Балданов хөөрэнэ. Ондоо аргагүй байгаа юм. Таримал ногоомнай үшөө ургажа хүсөөдүй байгаа ха юм. Халаахай, шаралзаа суглуулханьхүшэр, элбэгшье бэшэ һаань. түрүүшын 100 гаран центнер ногооной гурил бэлдэжэ абаабди гэжэ нүхэрни хөөрэнэ.

Багтаамжа ехэтэй үргэн һарабша доро хүдэлжэ байһан АВМ-0,65 агрегадай хажууда ерэхэдэмнай нэерээн, хатаһан ногооной үнэр хангалтана. Хажуудахи нүхэртэйгөө зэргэлээд байгаашье һаа, хөөрэлдөөгөө ойлголсохоор бэшэ. Агрегадые эрхилэгшэ Александр Петрович Петров пультынгаа хажууда зогсонхой, хүдэлмэриинь наринаар шалгана.

— Түрүүшын үдэрнүүдтэ нилээд ядалдаабди, — гэжэ Александр Петрович хөөрэнэ. Халаахай, шаралзаа элдэб газарнуудһаа түүбэрилэн зөөхэдэ түбэгтэй байгаа. Теэд халаахайн бүдүүн эшэнүүд машиныемнай эбдэдэг, конвейер соогуур ябажа үгэнгүй хахадаг байһан.

Иимэ ушарые мэдэһэн үнинэй уралан нарижуулагша, ахамад инженер А. Г. Матвеев «Волгарь» гэжэ хэршэдэг машина агрегадтаа холбожо туршаа. Тиин хатаагдаха халаахай, шаралзаа жэжэдхээд АВМ-дэ оруулхадань һаадгүйгөөр бүхы узелнүүдые дабажа, түргэншье, һайнааршье хатадаг болоо. Зобохоёо болинхойбди, — гэжэ агрегадые даагша үргэлжэлүүлнэ.

Хөөрэлдэһөөр байтарнай дүүрэн тэргэ ногоон ургамал ашаһан трактор ерээд зогсошобо. Тэрэниие гидравлическа подъёмнигоор үргөөд, ашааень сэхэ транспортер дээрэ буулгажархина. Тэрэнь саашадаа эрьелдэжэ байһан барабан руу орожо жэжэдхэгдээд, хатаагдаад, һүүлээрнь бутаргагдажа, удаа тээнь грануляторай бак соо ороно. Урдань трактораар асарагдаһан ногоое 2—3 хүн буулгадаг, һүүлээрнь аса барижа агрегат руу оруулдаг байһан юм. Мүнөө 2—3 минута соо трактор ашаагаа буулгаад, удаадахи эрьесэдээ ошоно.

— Мүнөө ногоо гурил болгохын тула тусгаар таригдаһан горох, ешмээн, обёосой холисо зөөнэбди. Үдэрэй 15—20 тэргэ асараагүйдэ агрегаднай һаагахадаа болохо,—гэжэ А. П. Петров хөөрэнэ. Гансахан трактор заашье һаатангүй ябахадаа тэды эрьесэ хэжэ, арай шамай хангажа байна. Һүүлэй үедэ тарималай ургаса үндэр үдхэн боложо, тракторнай түргэ түргэн ерэдэг болоо. Гэбэшье заримдаа комбайн гү, али тракторнай эбдэржэ, һаатангүй ябана бэшэбди. Тиимэ ушар тон үсөөн гэжэ Александр Петрович үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд ногооной гурил түрүүшынгээ жэл бэлдэжэ байгаа бэшэ, энээнэй «амтые абаһан» тула нилээд олоп юумэ уридшалан хараалһан байна. Жэшээнь, АВМ-дэ орохо тарилга хэхэдээ хоор хоорондонь 15—20 хоногой зайтайгаар гурбан удаа үнгэргөө юм. Тэрэнэйнгээ түрүүшын тарилгын 60 гектар талмайе мүнөө хуряажа байна. Тингэжэ 50—60 хоногой туршада АВМ агрегат һаадгүйгөөр хүдэлхэ болоно. Мүн АВМ-0,4 агрегадые АВМ-0,65 агрегадаар һэлгэжэ, томо эшэтэй ногоонуудые «Волгаряар» жэжэдхээд үгэхэ, ашаа буулгаха подъёмник табиха тухай асуудалнуудые совхозой ахамад инженер А. Г. Матвеев зүбөөр шиидхэһэн байна.

...Үдэшын боро хараан. Халаан дүүрэбэ. А. П. Петров халаанай дүн гаргана. 40 центнер шэмэтэ ногооной гурил бэлэн болоо. АВМ-0,65 агрегадай халаанайнь нормо 35—37 центнер юм. Энэ үдэр Александр Петровичой халаан урда үдэрнүүдэйхидэл мэтэ нормоёо үлүүлэн дүүргэбэ.

«Вихрь» гэжэ комбайнаар ногоо сабшагша механизатор Н. С. Попков, ногоо зөөдэг тракторист Н. Н. Терентьев, транспортерщик В. Сукнев болон бусад нэгэ хүн шэнгеэр хүдэлжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Энэ жэл тус агрегат 3.500 центнер гранул болгогдоһон ногооной гурил ниитынгээ малда элбэгээр бэлдэхэ гэһэн уялга абанхай юм. Мүнөө 400 гаран центнер үнэтэ тэжээл бэлдэнхэй. «Абаһан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаха зорилготойбди», — гэжэ А. П. Петров мэдүүлнэ.

Д. АЮШЕЕВ.

БУЛТАДАА ХАБААДАЛСАНА

Манай Хурамхаанай аймагай ажахынуудта үбһэ тэжээл хуряалга түлэг дундаа орожо, һүри, бухалнууд хаа хаанагүй олоор жэрылдэн харагдана. Эдэнэрэй дундаһаа Хурамхаанай совхоз, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үбһэшэд аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Жэшээнь, августын хоёрой байдалаар Хурамхаанай совхоз—9200, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, 6800 центнер һайн шанартай үбһэ һүрилбэ. Тиихэдэ Һахалиин совхоз 3.200 центнер үбһэ сомонхой. Тус ажахыда нютагай пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд олооро үбһэ хуряалгада гаража, ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэлсэнэ.

Августын хоёрой мэдээгээр аймаг дотор 32 мянган центнер үбһэн хуряагдаба. Энэмнай хараалагдаһан түсэбэймнай оройдоол хэдэхэн процентнь болоно. Тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ аймагай бүхы предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда харьяата ажахынуудтаа үбһэ хуряалсаха тусгаар даабари үгтэһэн байгаа. Эндэ коммунистнууд Д. С. Аюшеевэй, Д. С. Бадмаевай хүтэлбэрилһэн Барханай, Дэрээнэй сомоной Соведүүдэй коллективүүд һайн амжалтатай Жэшээнь, Барханай сомоной Совет мүнөө 1.000 центнер үбһэ хуряаха даабаряа дүүргээд, тэжээл бэлэдхэлгээ үргэлжэлүүлһээр. Мүн Могойтын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй отделениин А. С. Зверьковой ударидадаг звено 800 центнер үбһэ хуряагаад ябана. Тиихэдэ аймагай больницын, хэлхээ холбооной узелай коллективүүд хараалагдаһан түсэбөө мүн лэ үлүүлэн дүүргээд, үбһэ хуряалгаяа үргэлжэлүүлһээр.

Мүнөө аймаг дотор 106 звено эмхидхэгдээд, 1600 гаран хүн, 144 трактор үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлнэ. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор Аргатын совхоз 1500 центнер хулһа, ожорһо сабшажа һүрилһэн, 4610 центнер үбһэ хуряаһан байба. Энээнһээ гадна ажахы бүхэндэ набшаһата тэжээл, ногооной гурил бэлэдхэхэ, сенаж дараха хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ.

Үбһэшэдэй звенонуудай дунда социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тиин эрхимлэгшэдээ тодоруулха зорилгоор таба хоноод лэ дүн гаргагдажа, эрхимлэгшэдтэнь ажахынуудай дирекци, парткомой дамжуулгын Улаан тугууд мүнгэн шантайгаар барюулагдана.

Һаяын үдэрнүүдтэ хура бороо орожо, үбһэ хуряалга хойшо татабашье һаань, хажуураар, трактор болон морин косилкануудаар олон гектарай ногоон сабшагдаа.

Б. ДАРМАЕВ,
Хурамхаанай аймагай Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

ХҮСЭНДӨӨ ОРОБО

Ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри Кабанскын аймагай ажахынуудта амжалтатай һайнаар ябуулагдажа байна. Хамта дээрээ 13.350 центнер үбһэн бэлэдхэгдээ, 9.300 тонно силос дарагдаа, 3.800 центнер ногооной гурил татагдажа, мэшээглэгдээ.

Кабанскын, Ойморой, «Шергинский», Байгалай совхозуудта үбһэ бэлэдхэлгэ һайнаар ябана. Ажахы бүхэндэ 2.200—4.680 центнер һайн шанартай үбһэн һүрилэгдөөд байна. Кабанскын совхоз 3.900 тонно силос даража, мүнөө аймаг соогоо түрүүлнэ. Бусад ажахынуудта энэ хүдэлмэри һаял түлэг дундаа орожо байна.

Ногооной гурил татаха хүдэлмэри совхозуудта эмхидхэл һайнтайгаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бии байгаа АВМ-0,4 түхэлэй түхеэрэлгэнүүдые ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлгэхые ехэ оролдоно. Кабанскын совхоздо — 1.302, «Шергинский» совхоздо — 1.350, Ойморой совхоздо — 750, Байгалай совхоздо 380 центнер ногооной гурил татагдаад байна.

Энэ шухала кампаниин үедэ үбһэшэдэй культурно-ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагдана. Жэшээлхэдэ, Кабанскын соёлой байшангай дэргэдэ бии болгогдоһон агитбригадын гэшүүд Кабанскын, Байгалай совхозуудай үбһэшэдэй урда һонирхолтой концертнүүдые харуулһан байха юм.

А. КЛЮЧЕРЕВ.

НАЙМАН ЗВЕНО МҮРЫСЭНЭ

ХОРИ (**Телефоноор абтаба**). Аймагай ажахынууд сооһоо Анаагай совхоз үбһэ хуряалгаяа эмхитэйгээр ябуулжа байна. Һүүлэй мэдээгээр эндэ 600 гаран гектар сабшалангай ногоон унагаагдажа, 4 мянга шахуу центнер үбһэн һүрилэгдөөд байна. Үбһэ абахатаяа хамта эндэхид сенаж дарана. Мүнөө хоёр мянга шахуу центнер шэмэтэ тэжээл нүхэндэ дарагдаад байна.

Совхозой сабшалан дээрэ оньһожоруулагдамал найман звено хүдэлнэ. Тэдээн сооһоо Байсын-Эбэртэ хүдэлдэг Ф. Ф Золотухинай толгойлдог звено түрүүлнэ. Июль һарын һүүлшын табан хоногой хүдэлмэриин дүн гаргахада, энэ звено бултанһаа ехэ үбһэ сабшаһан байжа, мүрысөөндэ илаа гэжэ тоологдоо.

Ю. БАЗАРЖАПОВ.

ХОЁР ХАЛААНДА

ФОТО РЕПОРТАЖ

Хяагтын-Адаг һууриһай зүүн талада ута үргэн һарабша доро АВМ-0,4 агрегадай жэгдэхэнээр хүнхинэхэ холоһоо элихэнээр дуулдана. Эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай агрегадай хүдэлмэришэд трактораар асарагдажа, хэршэгдэнхэй набша намаа, халаахай, элдэб буртаг үбһэ, үрмэдэһэдонник агрегадай бункер руу таһалгаряагүй хэнэ. Тээ саанаханань тусхай байра соо хэдэн зуугаад мэшээгтэй ногооной гурил ябталаатай харагдана.

— Байгша ондо түсэбэй ёһоор 250 тонно ногооной гурил бэлдэхэ даабаритайбди. Энээнээ лаб дүүргэхэ аргатайбди, — гээд халаанай машинист, үнинэй механизатор Аюр Тунжапович Тульбуров хөөрэнэ.

Пограничный совхозой эдэ механизаторнуудые адагалхада булта дүршэнхэйнүүд, хэхэ хүдэлмэреэ һаадгүй бүтээнэ. АВМ-0,4 агрегадай хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэжэ, ажалайнь бүтээсые дээшэлүүлхын тула социалис мүрысөөнэй гурим эндэ зохидоор зохёогдонхой. Хэрбээ хараалагдаһан болзортоо даабаряа жэншэдгүй дүүргээд байбал, хүн бүхэн салин хүлһэнһөө гадуур 250 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэхэ байна.

Ногооной гурил татаха хүдэлмэринь хоёр халаанда эмхидхэгдэнхэй. Үдэртэ заримдаа 2,5—3 тонно тэжээл бэлдэгдэнэ. Дүршэлтэй механизатортай хамта комсомол Алексей Зеленовский, ахалагша классай һурагша Владислав Мункуев хүдэлнэ. Хэршэгдэһэн ногоо Зуфар Рахматулин трактораар асардаг юм. Түрүү нүхэрнай дүтын полидо таригдаһан донник ногоо сабшажа хэршээд, агрегадаа таһалгаряагүй хангана. Бидэнэй ябаһан үдэр тус агрегадай хүдэлмэринэд даабаряа холо үлүүлхээр ажаллажа байгаа һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агрегадай дэргэдэ машинист А. Тульбуров, ногооной мэшээглэгдэһэн гурил.

А. СУРМАЧАЙ фототекст.

Хяагтын аймаг.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

„Ороной телефонно хэлхээ холбоо хүгжөөлгые түргэдхэхэ хэмжээнүүд тухай" асуудал КПСС-эй Центральна Комитет хаража үзэбэ

Баталан абаһан тогтоол доторнь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: СССР-эй Хэлхээ холбооной министерство, союзна республиканuудай хэлхээ холбооной министерствэнүүд ба тэдэнэй территориальна управленинүүд телефонно станцинуудай хэмжээе үргэдхэхөөр хараалһан юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые нютагуудтахи партийна органуудай хүтэлбэри доро 1,5 дахин дүүргэһэн байна. Гэхэ зуура, телефонно хэлхээ холбооной хүгжэлтэ хүн зоной ба арадай ажахын улам ехэ боложо байгаа эрилтэһээ үшөөл гээгдэжэ үргэлжэлһөөр. Зарим городуудта гэр байрануудые олоор барихадаа, телефонно хэлхээ холбооной барилгын болзорнууд ба хэмжээнүүдтэй тааруугаар холбонгүй эрхилэгдэнэ, тэрээнһээ уламжалан гэр байрануудай зарим районууд удаан саг соо телефонно хэлхээ холбооной шухала түхеэрэлгэнүүдгүй үлэнэ. Түбэй районуудые, хүдэлмэришэдэй поселогуудые телефонтой болгохо хүдэлмэри унжагайрна.

Хүн зоной ба арадай ажахын эрилтэ хэрэглэмжые бүрин хүсэд дүүрэнээр хангахын тула городуудта, районуудай центрнүүд ба хүдэлмэришэдэй поселогуудта телефонно хэлхээ холбоо хүгжөөлгые түргэдхэхэ зорилгоор СССР-эй Госпланай, СССР-эй Хэлхээ холбооной министерствын хараалан тодорхойлһон нэмэлтэ хэмжээнүүдые КПСС-эй ЦК һайшааба.

Телефонно хэлхээ холбоо саашадань хүгжөөхэ, шэнэ техникэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ ба хэлхээ холбооной бүхы хэрэгсэлнүүдээр хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэ хангалгые нилээд һайжаруулха асуудалаар хараалагдаһан даалгабаринуудые зайлашагүй дүүргэхэ хэрэгтэ хэлхээ холбооной предприятинуудай партийна организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэриие гол болгон зорюулхыень союзна республиканuудай Компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомууд ба обкомуудые КПСС-эй ЦК уялгалаа.

РСФСР-эй Автотранспортын министерствын Хойто-Кавказай территориальна транспортна управлениин нүхэд И. Т. Ярошенкын, В. Н. Носачевай толгойлдог жолоошодой бригадануудай коллективүүдтэ

Хүндэтэ нүхэдүүд! Орооһо таряа зөөхэдөө туйлаһан үрэ дүнгүүд тухайдаа мэдээсэһэн бэшэгыетнай сэдьхэлээ ехээр ханан уншааб. Ороной хүдөө ажахын солото механизаторнуудай эхи табиһан, ажалай эгээн үндэр бүтээсэ туйлахын, техникээ эрхим һайнаар ашаглахын түлөө патриотическа хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Орооһо таряа ургуулхаһаа гадна, мүн тэрэниие түргэнөөр, гээлтэ хороолтогүйгөөр хуряажа абаха, тоогуудта ба бэлэдхэлэй пунктнуудта абаашажа тушааха хүдэлмэриин шухала байһаниинь бүгэдэндэ элитэ. Тиимэһээ шэнэ ургасын орооһо таряае зөөхэдөө, таанадай туйлаһан ажалай амжалтанууд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэхэ ёһоороо хүртэнэ.

Автомобиль бүхэнэй үдэрэй хүдэлмэриин нормые 3,6 дахин, жолоошон бүхэнэй—1,8 дахин үлүүлһэн ушар бригадна подрядай үндэһөөр түрүү технологи нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлһэнэй, автомобильнуудые час часта хубаагдаһан графигай ёһоор түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлгэпэнэй, прицепүүдые үргэнөөр хэрэглэһэнэй, танай бригаданuудай жолоошодой шэн зоригтойгоор ажаллаһанай, тэдэнэй мэргэжэл шадабариин ашаар, автомобильнуудаа техническэ талаарнь һайн байлгаха гэжэ оролдоһоной ашаар туйлагдаа.

Орон доторхи автомобильна транспортын бүхы хүдэлмэрилэгшэд техникээ үндэр бүтээсэтэйгөөр ашаглаһан таанадаи жэшээе халан абаха байһаниинь дамжаггүй. Таанадай дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэдээ, орооһо таряа зөөдэг автомобильнуудай ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлхэ арга олгохо, Кубаниин таряашадай үүсхэлые үндэһэ болгон республиканууд, хизаарнууд ба областьнуудта мүнөө абтажа байгаа социалис үндэр уялгануудаи амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ, үлүүлэн дүүргэгдэхэ хэрэгтэ туһа дүхэм болоходонь лабтаи.

Хүдэлмэридөө эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһантайтнай дашарамдуулан, хүндэтэ нүхэдүүд, таанадые амаршалнаб, ажалдаа амжалтануудые туйлахыетнай, зол жаргалтай ябахыетнай, Эхэ оронойнгоо экономикые саашадань хүгжөөхын тула, КПСС-эй XXV съездын табиһан зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые хангахыетнай хүсэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Н. ЧАУШЕСКУТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Советскэ Союзда амаржа байһан РКП-гэй генеральна секретарь, СРР-эй президент Н. Чаушескутай августын 3-да Крымдэ уулзаа.

Хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй XXV съездын, РКП-гэй XI съездын шиидхэбэринүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүдые абалсаад, совет-румын харилсаа холбоое хүгжөөлгын олон асуудалые зүбшэн хэлсээ. Партинууд хоорондын холбоо барисаае гүнзэгырүүлхэ, хоёр ороной арадуудай хоорондын аха дүү ёһоной харилсаае улам бэхижүүлхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. Чаушеску хөөрэлдэхэ үедөө уласхоорондын байдалай ба дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудые мүн лэ зүбшэн хэлсэһэн байна Хельсинкиин зүблөөнэй Түгэсхэлэй актын үндэһөөр, Европо түбидэхи шахардуу байдал һуларуулгын хэрэгые хүгжөөхын тула эдэбхитэй оролдолго хүсэлэлгэ гаргажа үргэлжэлхэ гээд хоёр ороной эрид шиидэнхэй байһаниинь заблагдан баталагдаа. Европын коммунистнуудай Берлиндэхи конференциин бэлдэһэн документын заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй арга замууд тухай һанал бодолнуудаа зүбшэлбэ.

Марксизм - ленинизмын, пролетарска интернационализмын үндэһөөр социализмын оронуудай, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нягта эмхидэл жагсаалые, хани холбоото ябуулгые улам бэхижүүлгэдэ бүхы аргаар туһа хүргэхэ гэжэ КПСС-эй ба РКП-гэй шиидэнхэй байһыень нүхэд Л. И. Брежнев, Н. Чаушеску тусхайлан тэмдэглээ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар баримталдаг хараа бодолнуудайнь нэгэдэлэй улам бэхижэжэ байһан ушар ханангяар тэмдэглэгдээ.

Нүхэд Л. И Брежневэй, Н. Чаушескугай уулзалга үнэн сэдьхэлэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

XXV КПСС-эй съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ЗОХИД ХЭМЖЭЭНҮҮД АБТАХА

Манай ажахыда зуугаад hаалишан ажаллана. Энэмнай горитой хүсэн гээшэ ааб даа. Зүгөөр эмхидхэхы, элсүүлхы, зоригжуулхы хүдэлмэригүйгөөр энэ ехэ хүсэн бодото дээрээ асарха туhаяа асарнагүй ха юм. Тиимэhээ ажахымнай дирекци, партком, профсоюзай болон комсомолой комитедүүд энэ шухала зорилгодо горитой анхарал хандуулна.

Тиихэдээ «Социалис мүрысөөе, ажалда коммунис ёhoop хандаха ябадалые саашадань али болохоор хүгжөөхэ гээшэ манай хамтын дайшалхы уряа зорилго болоно»—гэжэ КПСС-эй XXV съезд дээрэ хэhэн тоосоото элидхэл соогоо партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэhэниие хараада абан, hаалишадай дунда аша үрэ ехэтэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлхые оролдонобди. Энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди.

Нэн түрүүн hү hаалиин фермэ бүхэнэй hара, арбан хоног бүри соо hааха, гүрэндэ худалдаха hүнэйнь хэмжээе тодоруулжа, фермэнүүдые даагшанарта дуулганабди. Харин тэдэнэр коллективтээ энээн тухай хөөрөөд, hаалишан бүхэнэй урда табигдаhан тодорхой зорилгонуудые заажа үгэнэ. Игэжэ hаалишадай ажалые гол шэглэлтэй болгохые оролдонобди. Тиихэдэмнай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, илангаяа зоотехнигүүд горитой туhа хүргэдэг юм.

Социалис мүрысөөндэ hү hаалиин бүхы 10 фермэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эдэнэрэй мүрысөөнэй дүнгүүд hара бүхэндэ гаргагдажа, илагшадтань ажахын дирекциин, парткомой, рабочкомой, комсомолой комитедүүдэй дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдадаг юм. Хубиин мүрысөөндэ илагшадта, түрүү hуури эзэлhэн фермын hаалишадта эдэл зургаануудай зүгhөө амаршалгын бэшэгүүд мүн лэ үгтэдэг байна.

Арбан хоног бүхэндэ нэгэ дахин hаалишадай хубиин мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдон гаргагдана. Зүгөөр энэ хадаа ажахын отделениинүүдтэл гаргагдадаг юм. Тиигээд илалта гуйлаhан түрүү hаалишадта мүнгэн шан гү, али үнэтэ бэлэг барюулагдадаг. Гадна фермэ бүхэндэ hаалишадай үдэр үдэрэй ажалай дүнгүүд баhал элирүүлэгдэжэ байдаг ааб даа. Тиигэжэ илангаяа ехэ hү hааhан hаалишанай нэрээр ажалай алдар солын улаан туг үргэгдэдэг байна.

Игэжэ материальна болон моральна урмашуулга үргэнөөр хэрэглэhэнэй ашаар hү ехээр haaxa хэрэг яhала урагшатайгаар ябана. Гэбэшье дутуу дунданууд олон. Энээн тухай hүүлдэ дурдана аабзабди.

Байгша оной июнь hарын, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи хахадай дүнгүүдые hая гаргахадамнай, гурбадахи отделениимнай hү hаалиин 3-дахи фермын коллектив (фермые даагша Л. С. Санжицыбикова) онсо шалгарhан байба.

Тус фермын hаалишад июнь hара соо үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 276 килограмм hү hаажа, hарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Гадна үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ, ариг сэбэрые сахиха талаар горитой хүдэлмэри ябуулhан байна. Нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл, hү hаали 102 процент болоно.

Имагтал дурсагдагша фермын hаалишад лэ хубиин мүрысөөндэ баhал түрүү hууринуудые эзэлээ. Бимба Ринчиновна Гомбоева июнь соо үнеэн бүхэнhөө 344 килограмм hү hаажа, hарын дүнгөөр нэгэдэхи hууринда гараhан байна. 1976 оной эхинhээ хойшо түрүү hаалишан үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 2263 килограмм hү абаба.

Үнеэн бүхэнhөө тус тустаа 332, 301 килограмм hү hаажа шадаhан энэл фермын hаалишад Д. Д. Цыбикова, Б. Б. Ленхобоева гэгшэд удаадахи hууринуудые эзэлжэ, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаhан байха юм.

Социалис мүрысөөнэй гурим соо бэшэгдэhэнэй ёhoop тон hайнаар ажаллаhан hү hаалиин фермэнүүдэй мал адуулагшад баhал шагнагдадаг. Б. М. Гомбоев, Т. С. Доржиев, Д. А. Ендонов, Д. Д. Очиров болон бусад даажа байhан hүрэг үнеэдээ шадамар бэрхээр адуулжа, ехэ hү абахадань hаалишадта горитой туhа хүргөө. Эдэнэртэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа hэн.

Гадна тус фермэнүүдые даагшанар эмхидхэхы үндэр шадабаритайгаар хүдэлмэриеэ ябуулhанайнгаа түлөө ажахын дирекциин, парткомой, рабочкомой, комсомолой комитедэй зүгhөө тусхай шагналда хүртэдэг гуримтай. Энэ ушарай горитой удха шанартай байhаниинь эли гэжэ hанагдана.

Эмхидхэл hайнтай, үргэн дэлисэтэн ниитэ политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэриин ябуулагдаагүй хадань социалис мүрысөөнэй аша үрэ, нүлөөн нилээд доошолдог гэжэ мэдээжэ. Тиимэhээ партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд энэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулдаг юм.

Онсолходо, энэ талаар абтаhан бүхы хэмжээ ябуулганууд КПСС-эй XXV съездын материалнуудые олониитэдэ тайлбарилгын, удха шанарыень тодорхойлон ойлгуулгын хүдэлмэриhөө уламжалан, ниитэ политическэ бүхы хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэhэн байгаа. Агитаторнууд болон политинформаторнууд энээниие нарнаар баримталан хүдэлмэриеэ ябуулhан, ехэ hүнэй түлөө тэмсэлдэ горитой хубитаяа оруулhан юм.

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаад байхадамнай, тэдэниие олондо мэдээжэ болгохо талаар агитколлектив ехэ юумэ хэдэг. Тиихэдээ энэ ушарай хүмүүжүүлхы, hургаал болохо удха шанарта онсо анхарал хандуулдаг гуримтай. Түрүү коллективэй, hаалишадай дүй дүршэл, ямар аргаар амжалта туйлаhан тухайнь hайн бэлэдхэлтэйгээр, тодоор хөөрэнэ, гэгдэлдэ орогшодой юундэ иимэ байдалтай байhыень элирүүлхэhээ эхилээд, тус хүдэлмэриин нүлөөлхы hайн талань горитой.

Нэн түрүүн hүнэй шанар hайжаруулха талаар ехэ юумэ хэхэ зорилготойбди. Харин манай тушааhан hүнэй тон бага хубинь нэгэдэхи сортын байна. Ехэнхидээ хоёрдохи сортын. Энэ хадаа манда үшөө бии байhан дутуу дунданудые эли болгоно. Тиимэhээ хэхэ юумэмнай ехэ.

hү hаалиин Калёновын фермэ сүм оньhожоруулагданхай. Зүгөөр энэл коллектив гэдэргэмнай татана. Юундэ иимэ байдалтай болоо гээшэб? Нэгэдэхеэр, үнеэдые оньhон аргаар haaxa түхеэрэлгэнүүдые заhабарилдаг наладчигууд дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари багатай байна. Хоёрдохёор, зарим hаалишад электроhаалиин онол аргануудые муусаа шудалhан тула, hү hаалиня доошолуулна. Онсолходо, эдэнэртэ юрэнхы эрдэм мэдэсэнь дутана ха. hаалишадай дунда ябуулагдадаг экономическа hуралсалаа энээндэ зорюулнабди. Тииhээ тиитэрээ тус фермын ажал гуримшаха бээзэ гэжэ найдамаар.

Харин мүнөө гээгдэлдэ ороод байна. Жэшээлхэдэ, Калёновын фермын hаалишад жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө оройдоо 825 килограмм hү hаагаад байхадань, 3-дахи фермынхид—1568, булагайхид—1262 килограмм абаа. Бусад коллективүүд 1000—1100 килограммда хүргэжэ шаданхай.

hү hаалиин оньhожоруулагдамал Калёновын фермэ ажахымнай тон ехэ коллектив юм. Энээнhээ уламжалан түсэбэй дүүргэлтэ, ажахыгаарнаа абаад харахада, 1976 оной түрүүшын хахад жэл соо 96 процент болоо. Энэ ушар манай hанаа зобооно. Тиимэhээ зохихо хэмжээнүүдые абажа, hү hаалиня саашадань дээшэлүүлжэ, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ замуудые бэдэрхэ байhэмнай эли.

Ч. БАРДУНАЕВ.
Ивалгын туршалгаүйлэдбэриин ажахын профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

БЭРХЭШҮҮЛЭЙ НЭГЭН

Зунай hүниин хэды богонишье hаа, эртэлжэ бодоhон Булагтын hаалишад хүнэг hуулгануудаа хангируулhаар үнеэдээ hаадаг хорёо тээшээ шаг шуюя табилдан ошоно. Тэдэнэй дунда хүнгэн шуумар алхасатай, шанга дуутай Ханда Лупсановна Нохорова ябалсана. Энэ нүхэр Михайловкын совхоздо 1959 онhоо эхилжэ сагаан эдеэ салгидхан, нютагайнгаа хүгжэлтэдэ, зон нүхэдэйнгөө дэбжэлтэдэ аhан шадалаараа хубитаяа оруулалсан ябадаг, урагшаа hанаатай түрүү hаалишадай нэгэн юм.

Ханда Лупсановна үнгэрhэн юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые хахад жэлээр уридшалан бэелүүлжэ, бусад hаалишадта үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулаа hэн. Тиихэдэ 1975 оной социалис уялгые бүхэли hара урид дүүргээ. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй уялгые баhал уридшалан дүүргэбэ. Энэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 1.700 килограмм hү haaxa уялга абаа hэн. Үнгэрhэн хахад жэл соо үнеэнhээ 886 килограмм hү абаа.

Совхозой түбhөө хорёод модо холо оршодог Булагтын hаалишад байгша оной түсэб, социалис уялгые болзорhоонь урид дүүргэхын тула эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Ханда Лупсановнатай сугтаа хүдэлдэг Вера Соктоева, Дари Ганжурова, Дари Гырылова, Наталья Бадмаева болон бусад hаалишад байгша оной түрүүшын хахадта hайн амжалта туйлажа шадаба.

Июль hарын түрүүшын нэгэ үдэр Булагтын hаалишадта хүрэбэбди. Огторгойн хаяагаар сагаан үүлэд бултайбашье, бороо орохо янзагүй. hалхигүй бүгшэм. hоно батаганаан. Үдэрэй улаан наранаар үрдилдэн, үнеэдээ hаажа, бэлшээридэ гаргаhан hаалишад амаржа байба. Ханда Лупсановнагайда орожо, ойро зуура амарха дурамнай хүрөө гү, али түрүүшын гэр дайралдаа ёhотой. Оробобди Мэндэ амараа хэлсэhэнэй удаа маанадта hандалинуудые асаржа, амархые дурадхаад, үнөөхи дуугаранхай зангаараа совхозоингоо түбэй hониниие, үбhэ хуряалга, сенаж, силос даралга тухай hонирхон асуужа оробо. Буряад театрай артистнарай ерэжэ, «Дабhанай амтан» гэжэ табигдаhан зүжэг тухайшье асуухаяа мартабагүй.

Сай аягалха hамбаандаа Ханда Лупсановна игэжэ хөөрэбэ:

— Зунай бэлшээриин үедэ үнеэдээ hайнаар адуулжа шэмэтэй тунга ногоондо яhала садхаагаад байhаннай, хямда сэнтэй ехэ hүнэй абтахань мэдээжэ. Мүн ехэ hү абахын тула нэмэлтэ тэжээл баhа яаха аргагүй хэрэгтэй. Эгээл энэ үедэ арын ногоон шэмэтэй даа. Августын хахадhаа эндэмнай ногоон хагдаржа эхилдэг. Тэрэ үеэр зарим жэлнүүдтэ хюруушье унадаг. hаяын үдэрнүүдтэ хура бороо орожо, газарай гараса хараа байса hайжараа. Энэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 1.700 килограмм hү haaxa уялгатайб. Тэрэнээ 2.000-да хүргэдэг hаа, hайн лэ байгаа. hаяын үдэрнүүдтэ үнеэдээ машинаар hаажа эхилэнхэйбди. Үнеэднай машинаар hаалгажа hураагүй дээрэhээ hаамнаи бага зэргэ доошолоо. Энээнhээ айлтагүй ааб даа. Бусад түрүү ажахынууд үнеэдээ машинаар hаажа, али зэргын ехэ hү абана гээшэб. Мүн ехэ hү hаахын хажуугаар тэрэнэй тоhолнгой, шанарай түлөө баhа анхарал, оролдолго гаргагдаха ёhотой.

hаалишан болоhон сагhаань хойшо элдэб бэрхэшээлнүүдшье ушараа ааб даа. Харин мүнөө Ханда Лупсановна дүй дүршэлөөр баян, даажа абаhан хорин үнеэнэйнгээ абари зангые hайнаар мэдэхэ болоhон, ямар үнеэнэй хэзээ ороондо ороhые, хэзээ туралахые, хэды шэнээн hү үгэдэгые табан хургандаал мэтэ hайнаар мэдэхэ болонхой.

Нютагайнгаа түрүү hаалишанай ажал хэрэг тухай бэшэхынгээ хажуугаар бага зэргэ намтар тухайнь дурдаад абаха дуран хүрэнэ. Захааминай аймагай Санага нютагта 1936 ондо Буряад орон доторoo мэдээжэ болоhон мүнгэшэ дархан Лупсан Цыренович Нохоровой бүлэдэ Ханда түрэжэ, эхэ, эсэгэеэ баярлуулhан юм. Нютагайнгаа hургуулида hуража байхадань, эжычь бэе муудажа, Ренчин, Даша-Доржо аханарай баруун гарынь болоhон байгаа. 1954 онhоо Ханда басаган нютагайнгаа колхоздо, аhан шадалаараа ажаллажа эхилээ. 1958 ондо аймагайнгаа Михайловка hууринай хүбүүн Бадма-Цырентэй хуби заягаа холбожо, уданшьегүй hаалишанаар хүдэлжэ эхилhэн юм.

«Ажалша хүнэй амбаар дүүрэн» гэдэгтэл Ханда Лупсановна Бадма-Цырен Жамсуевич хоёрой ажаhуудал баяншье, бардамшье гээ hаа алдуугүй. Тэдэнэр табан үхибүүнэй эхэ, эсэгэ болонхой. Бадма-Цырен анханай автомашинын жолоошон hэн тула мүнөө хүдөө ажахын машинануудые заhабарилдаг ажалтай. Автомашина гү, али тракторшье байг, илгаагүй hайн мэдэдэг. Газарай хүрьhэ элдүүрилдэг, таряа хуряалгын оньhон машинануудые жэншэдгүй заhабарилна. Шэнэ үеын, шэнэ сагай түрүү ажалшад игэжэ дүй дүршэлөө, бүхы шадабаряа, ухаан бодолоо олоной хэрэгтэ зорюулхадаа, зонойнгоо hайшаал магтаалда хүртэхэhөө ондоо үлүү жаргал үгы гэдэг. Ханда Лупсановна Нохорова аймагай ажалшадай депутадуудай Советдэй депутадаар hунгагдаа hэн.

Захааминай аймагай Михайловкын совхозой hүнэй фермын коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын ондо абаhан социалис уялгануудаа бэелүүлэн, гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорhоо найман үдэрөөр урид дүүргээ. Совхоз хахад жэлэй ту[...] ёhoop тушаагдаха [...] hүүлшын центнернүү[...] июниин 22-то тушаа[...]гын пунктда асараа. Ха[...] Лупсановнагай ажал[...] фермын hаалишад хахад [...]лэйнгээ түсэбhөө 141 [...]нер үлүү hү гүрэндөө ху[...]даа.

Игэжэ Булагтын [...] hаалишадай нэгэн Х[...] Лупсановнада, эндэ ажа[...]даг бүхы hаалишадта [...]дань үндэр амжалта хү[...] арбадахи табан жэлэй [...] үндэр дабаан өөдэ [...] олон үнеэдhээ hүн [...] долгилуулхыень юрөөе!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х[анда] Лупсановна Нохорова.

Ц. НАЙДАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ Ново-Бакинска нефть болбосоруулгын заводто ЭЛОУ-АВТ гэhэн хүсэтэ түхеэрэлгэ ашаглалгада үгтэхөөр бэлдэгдэжэ байна. Эндэ гол шухала хэрэгсэлнүүдынь хабсаргагдажа дүүргэгдээ. Шэнэ түхеэрэлгэ тодхоhоной ашаар энэ предприяти хоёр дахин шахуу ехэ продукци үгэдэг болохо юм. Москва хотын мэргэжэлтэдэй зохёоhон энэ түхеэрэлгын хэрэгсэлнүүд ГДР-hээ абтаhан байха юм. Барилга дээрэ совет, немец мэргэжэлтэд суг хамта хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) бригадирнууд Валерий Гудалов, Захидиг Куджаев ба немец инженернүүд Хорст Хенниг, Уве Нnемёллер.

ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ hОНИН

МОСКВА. Эрдэмтэн бүхэндэ өөр өөрын табан жэлэй тоосооной дэбтэр бии болгохо тухай шиидхэбэри абаhан, шэниисын селекциин болон хүрэнтэ үрэжүүлгын Мироновско НИИ-гэй коллективэй үүсхэлые ВАСХНИЛ-ай президиум hайшааба.

Институдай эрдэм шэнжэлгын хүдэлмэрилэгшэ оүхэн өөрын творческо түсэб табиhан байна. Тэрэнь арбадахи табан жэлэй өөр өөрын онсо тоосоон болоно. hиза бүриин зохёолнуудые хүдөө ажахын үйлэдбэридэ түргөөр нэбтэрүүлжэ дүүргэхэ тухай тодорхой уялганууд, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар колхоз, совхозуудта үзүүлэгдэхэ туhаламжа тэрээн соонь оруулагданхай.

Экономическа ашаг үрэ тэдэнэй абаhан уялгануудаа дүүргэлтын сэгнэлтэнь боложо үгэхэ юм. Үрэ дүнгүүдынь эрдэмтэ бүхэнэй тоосоондо бэшэгдэхэ.

• • •

КАЛУГА. «Союз-Аполлон» гэжэ түрүүшын уласхоорондын замбуулинай туршалгые эхилэн совет түб зургаанай дурасхаалай медаль К. Э. Циолковскиин нэрэмжэтэ космонавтикын түүхын музейн коллективтэ барюулагдаба. СССР-эй летчик-космонавт, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой В. И. Севастьянов тэрэниие барюулаа. Энхэ тайбан зорилгоор замбуулиниие шэнжэлхэ тухай уласхоорондын хани холбоон тушаа эдэбхитэйгээр ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулhанай түлөө музей энэ шагналда хүртэhэн байна.

• • •

ФРУНЗЕ. Киргизидэхи Токтогульска томо ГЭС-эй барилга дээрэ студентнэрэй интернациональна отряд ооүридүүлэгдээ. Республикын студентнэртэй хамта ГДР-эй Непалай, Куобын, Вьетнамай, Афганистанай студентнэр тэрээндэ оролсоhон байна. Орон доторхи эгээл үндэр плотинада hүүлшын олон мянган кубометр бетон залуушуулай шэнэ коллектив таблилсаха, электрын элшэ хүсэ дамжуулха ехэ вольтын утаhа таталсаха юм.

• • •

РИГЭ. Час соо 120 километр түргөөр ябажа шадаха шэнэ түхэлэй дизель-поезднууд Ригын вагон-барилгын заводто олоор гаргагдажа эхилбэ. Город шадарай болон нютаган харгынууд дээрэ хүдэлгэгдэхэ 5 тиимэ составууд мүнөө бэлэн болгогдоо.

Шэнэ түхэлэй дизель-поезд эгээл нарижуулан hайжаруулагдаhан энергосистемэ мүн. Машинистын кабина, залан жолоодолгын пульт аятайгаар зохёогдоо. Салонуудай интерьер үлэмжэ гоё, багтаамжатай болгогдоо. Тэдээн соо үдэрэй гэрэл носоно. Ханануудынь пластигаар нюурлагданхай. Үргэн, зөөлэн дивануyд табигдаа.

• • •

ШЭТЭ. Байгал-Амарай түмэр харгын зоной ПТУ-гай hурагшадай дуу, хатарай ансамбльнуудай зональна творческо тоосоон ехэхэн концертээр дүүрэбэ. Эрхүү, Улаан-Үдэ, Благовещенск, Хабаровскhаа уран hайханай 350 гаран артистнууд Шэтэдэ ерэhэн байна. Ажалые алдаршуулhан дуунууд Совет Армиин офицернүүдэй окружной байшан соо дүү[...] үдэрэй туршада зэдэлөө.

• • •

Буряадай АССР-эй [...] самблиин арадай хоор, [...]баровска ансамблиин [...] hайханай коллектив, мүн [...] коллективэй дуушан А. [...]мишевский харалгын ла[...]дууд болобо. Харалгын [...] лауреадууд БАМ-ай баруу[...] болон зүүн участогуу[...] барилгашадта өөhэдын [...] уран шадабариие харуу[...] юм.

• • •

ВЛАДИВОСТОК. При[...]риин талын районуудай [...] хозуудта монокорм гэхэ [...] али холимог тэжээл бэлэд[...]хэ хүдэлмэри эхилэг[...] Алас-Дурнын эрдэмтэдэй [...] радхалаар энэ хизаарай [...] ажал эрхилдэг ажахын[...]та түрүүшынхиеэ үйлэд[...]рилжэ эхилэгдэбэ. Энэ [...]рилгоор зерно-фуражна [...]малнуудые — обёос ешм[...] хоёрые тарихын тула [...] мянган гектар талмай [...]hэн байна. Эрхим шанар[...] шэнэ зүйлэй 100 мянган [...]но тэжээл траншейдэ хэ[...] хээр хараалагдана.

• • •

РОСТОВ на-ДОНУ. До[...] механизаторнууд м[...] тонно ороhо гүрэнэй [...] баарта хааба. Үдэр бүхэн[...] 120 мянган тонно ороо[...] элеваторнуудта, бэлэдхэл[...] пунктнуудта асарагда[...] Доной элеваторнуудай ба[...] таамжа нёдондонойхиhоо [...] мянган тонноор ехэ бол[...]хой.

• • •

ДУШАНБЕ. Шэнэ ург[...]сын арбуз ашаалhан түмэр [...]май түрүүшын состав Шаа[...]туз станцилаа мордобо. Тэр[...] Байгал-Амарай түмэр зам[...] баригдажа байhан нютагууд[...]та асарагдаха юм. Энэ жэлд[...] «Таджикплодоовощ» 35 мян[...]ган тонно үрэ жэмэс, овощ[...] болон бахчева ургамалнуу[...]дые Сибириин, Алас-Дурны[...] хүн зондо эльгээхэ байна.

• • •

КРИВОЙ-РОГ. (Днепр[...]петровско область). Криво[...] Рогой оёдолой фабрикын кол[...]лектив БАМ-ай барилгаша[...]дай захилые болзорhоо[...] урид дүүргэбэ. hүүлшын [...]hэг тусхай хубсаhанууд ж[...]лэй түсэбэй тоосоогоор Тын[...]дэдэ эльгээгдээ. Электро-га[...]нууршадай болон электро-заб[...]саргагшадай костюмууд б[...]рилгын хүдэлмэриин бол[...] энэ зоны сагай уларилай[...] онсо шэнжые хараада аб[...]оёгдоо. Тиимэ хубсаhануу[...]дые зохёолгодо эрдэмтэд [...] хабаадалсаhан байна.

• • •

ЧЕБОКСАРЫ. Чебоксары[...] электроаппаратна заводо[...] хүдэлмэришэнэй гэртэ нэ[...] шэнэ зүйл бии болобо. Эн[...] юуб гэхэдэ, 2 наhатай [...] шэниин таригдаhан шэл [...] hарта болоно. Туршалга [...]дэг энэ хүн Алас-Дурны[...] ургамалые тон нарипаар ха[...]рууhалан ургуулжа байна. Тэрэнэй гэртэнь томо [...] лонхонууд соо энэ эмэй ург[...]мал найман жэлэй турша[...] ургуулагдажа байгаа юм.

• • •

СУХУМИ. «Рача—Любовь моя» гэжэ совет-чехословак шогто кинокомеди эн[...]дэ буулгагдажа эхилбэ. Гру[...]зиин Рача гэдэг нэрэтэй үн[...]дэр нютагта, мүн Словакиин Рача гэжэ тосхондо киногой үйлэнүүд буулгагдана. Хоёр ондоо оронуудтахи адлихан нэрэтэй нютагуудта ажаhуудаг хүнүүдэй хани барисаан, ажабайдал тухай фильм хөөрэжэ үгэнэ.

(ТАСС).

АДРЕСНЬ—ХАРГЫ

Байгал-Амарай магистралиин баруун участок дээрэ эршэмтэй шанга хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ гэжэ эрмэлзэhэн барилгашад энэ жэлдэ түсэбтэ хараалагдаhанhaa гадуур гушан хоёр километр зайда түмэр зам табиха гэжэ шиидэнхэй. Игэжэ ажалай үндэр амжалта туйлахадаа тэдэнэр трассын 135-дахи километр дээрэ оршодог Небель гэhэн разъезд хүрэхэ байна. Энэнь хадаа Лена мүрэнhөө алдарта Байгал тээшэ хэhэн нэгэ «алхам» болохо... Харин нэгэдэхи «алхамынь» үнгэрэгшэ жэлэй hүүл багта хэгдээ бэлэй. Тиихэдэ ган булад рельснүүд Усть-Кутhаа БАМ-ай барилгашадай Звездный поселок ерэhэн байха юм.

Барилга дээрэ хэдэн олон коллективүүд техникээ ашаг ехэтэйгээр хэрэглэн, бригадна методэй аргаар хүдэлмэриеэ ябуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) машинистнууд Валентин Шакиров, Анатолий Сосиовец, Леонид Пригода гэгшэд. Эдэнэр Таюра-Небель гэhэн замаар рельснүүдые табижа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТУhАЛАМЖА ҮЗҮҮЛЭГДЭНЭ ГҮ?

Манай хөөрэлдөөн

Энэ асуудал дэмы табигдаагүй. Юуб гэхэдэ, мүнөө хүдөө ажахыда тон шухала кампани түлэг дундаа ябажа байна ха юм. Ниитын малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ асуудал ганса хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр шиидхэгдэхэ асуудал бэшэ. Тиимэhээ манай республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотын ажалшад колхоз болон совхозуудта энэ талаар горитой туhаламжа үзүүлхэ зорилготой.

Улаан-Үдын КПСС-эй Советскэ райкомой бюрогой, райсоведэй гүйсэдкомой абаhан тогтоол соо энэ районой промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдэй, албан зургаанууд болон министерствэнүүдэй алба хаагшадай тэжээл бэлэдхэхэ талаар бэелүүлхэ тодорхой түсэбүүд хараалагданхай. Тиимэhээ мүнөө үедэ хэр зэргын хүдэлмэриин бэелүүлэгдээд байhан тухай хөөрэжэ үгэхыень районой зарим партийна организацинуудай секретарьнарые гуйhан байнабди. Эдэнэр игэжэ харюусаа.

Улаан-Үдын авиапредприятиин парткомой секретарь М. С. ХАМАХАЕВ.

— Манай авиапредприяти Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой хүдэлмэришэдтэ туhалха уялгатай юм. Тиимэhээ хабарай тарилгын, тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын үедэ али болохоор ходо туhалжа байхые оролдодог гээшэбди.

Мүнөөшье, тэжээл бэлэдхэлгын шухала кампаниин ябажа байхада бидэнэр шефүүд байhан тухайгаа мартанагүйбди. Онсолходо, манай предприятиин хорёод хүдэлмэришэд Бодонгуудай совхоздо ошоод, үбhэ гараар сабшажа байнхай.

Августын эхеэр уран hайханаймнай коллективэй гэшүүд хүдөө гаража, ажахын 4 отделениин үбhэшэдэй урда hонирхолтой концертнүүдые харуулха юм. Тэдэнэртэй суг лекторнууд, агитаторнууд ябалсана. Манай артистнууд hая ехэ амжалта туйлаа. Граждан авиациин Зүүн Сибириин управлениин предприятинуудай уран hайханай коллективүүдэй дундаhаа шалгаржа, түрүү hуури эзэлээ. Тиимэhээ тэдэнэй наадан хүдөөгэй ажалшадай hонирхол татахал байха гэжэ hанагдана.

Үшөө ямар туhаламжа үзүүлэгдэнэ гээшэб? Манай мэргэжэлтэд шефтээ абаhан ажахыдаа ошожо, 2 хүниие электро-гагнууршанай мэргэжэлдэ hургаа. Тэдэнэр үбhэ хуряалгын техникэ заhабарилгада ехэ туhа хүргөө ааб даа. Гадна трактор, машинануудые бидэнэр эльгээхэ гэжэ бэлдэжэ байнабди.

Манай авиапредприятиин хүдэлмэришэд Бодонгуудай совхозой 4 отделенидэ улаан булангуудые шэмэглэн гоёогоо, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдыень шэнэлээ. Гадна эдэ булангуудта 4 библиотечкэ, транзисторна 4 приёмник бэлэглээбди.

Саашадаа туhаламжаяа бүри аша үрэ ехэтэй болгохые эрмэлзэхэ байhамнай эли. Юуб гэхэдэ, хамтынгаа аша туhада зорюулагдаhан хэрэгые бүтээнэ ха юмбибди.

Бүркоопсоюзай правлениин партийна организациин секретарь Р. Г. РАДНАЕВ:

— Хүдөө ажахыда туhаламжа үзүүлхэ хэрэгые уялгата хэрэгнай гэжэ тоолонобди. Тиимэhээ партиин райкомой бюрогой, райсоведэй гүйсэдкомой тогтоол абамсаараа, тэрэниие дүүргэхэ талаар бэелүүлхэ хэмжээ ябуулгануудаа хараалаа hэмди.

Улаан-Үдын аймагай Оронгын совхоздо манай правлениин гушаад хүдэлмэрилэгшэд ошоод, тэндэхи Үhалууриин системын hубаг ханаабуудаи заха далангыень гараар сабшажа, бухаллажа, hүрилжэ байна. Августын 2-то үшөө 30 хүниие тиишэнь эльгээгээбди. Эдэнэр манда үгтэhэн түсэбэй ёhoop 1.500 центнер үбhэ бэлэдхэхэ юм.

Гадна Буркоопсоюзай автобазын жолоошод энэ ажахыда ошонхой, овощой ургамалнуудые буртаг ногоонhоонь «сүлөөлхэ» хүдэлмэри хэжэ байна. Суббото, воскресени бүхэндэ шахуу правлениимнай хүдэлмэрилэгшэд субботник болон воскресникүүдтэ гаража, мүн лэ үбhэ сабшаха юм.

Эрхим политинформаторнууд болон агитаторнууднай Оронгын совхоздо ошожо, дэлхэй дээрэ, орон доторнай боложо байhан hонинуудые үбhэшэдтэ хөөрэжэ үгэхэ. Мүнөө нэгэ бүлэг агитаторнууд гарахаар бэлэн болоо. Иимэл даа манай коллективэй үзүүлжэ байhан туhаламжа

Улаан-Үдын шэлэй оньhожоруулагдамал заводой парткомой секретарь А. Ф. ПЕТУНОВ:

— Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозуудта манай заводой коллектив туhалха ёhотой юм. Зүгөөр мүнөө дээрээ хэжэрхиhэн юумэн үгы байна. Механизатор мэргэжэлтэй дүшөөд хүдэлмэришэдые хоёр hараар эдэ ажахынуудта эльгээхэ hанаатайбди. Гадна сүлөөтэйхэн зоноо элирүүлжэ, 200 тонно үбhэ бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэжэ ерэхыень hаяын сагта эльгээхэмнай.

Манай заводой хүдэлмэришэд эдэ колхозуудта харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдыень сүм хэжэ, шэмэглэжэ үгэhэн байха юм. «Стеклодув» гэжэ агитбригада манай нэгэ үедэ Польшын Арадай Республикаар айлшалжа ябана. Бусажа ерэмсээрнь шефтээ абаhан ажахынуудтаа эльгээнэ бээзэбди.

Манай асуудалда иимэ харюунууд үгтөө. Тиимэhээ Советскэ районой ажалшадай бүхыдөө хэды шэнээн ажал хэжэ, хүдөөгэй ажалшадта туhалха байhан тухайнь хэлэхэ хэрэгтэй гэжэ hанагдана.

Тус районой промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, албан зургаануудай, министерствэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хамта дээрээ 3.500 тонно үбhэ бэлэдхэхэ даабаритай юм. Тиихэдээ дүн хамта 1.200 хүн тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ эльгээгдэхэ ёhотой.

Загарайн, Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Хяагтын аймагуудта гол түлэб туhаламжа үзүүлхэ болоно. Гадна «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлэй 70 гаран жолоошод хүдөө гаража, тэжээл бэлэдхэхэ, таряа хурлаха хүдэлмэридэ хабаадалсаха юм.

Районой ажалшадай урда ехэ зорилгонууд табигдана. Тэдэниие бэелүүлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхые оролдоц, эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулха болонгдоно.

Промышленна зарим предприятинуудай, албан зургаанууд болон министерствэнүүдэй коллективүүдэй энэ харюусалгата хэрэгтээ анхаралтайгаар хандажа, горитой хүдэлмэри ябуулаад байхадань, харин нүгөөдүүлынь hаял юу хэхэ тухайгаа бодомжолжо байна. «Эльгээхэ бээзэбди», «туhалха hанаатайбди» гэhэн үгэнүүд мүнөө сагай байдалтай эбсэшэгүй гэжэ hанагдана. Тиимэhээ зохихо хэмжээнүүдые дары абаха хэрэгтэй.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

...ХИБҮҮД БА СОЁЛОЙ ГУЛАМТАНУУД

...ураха ябаһан эдир за-...лые хүмүүжүүлгын ...р республикымнай клуб ... соёлой ордонуудта ... ажал ябуулагдана гээ-... Жэшээнь, Прибайкалиин ...гай соёлой ордоной ...дэхи кружогууд ба сту-...уудта зуугаад гаран ...та хабаадалсадаг. Гад-...ндэ эдиршүүлдэ зорюу-...һан элдэб конкурснууд, ...р галханууд», лекци ... туһатай хөөрэлдөө-... саг үргэлжэ боложол ...г юм. Мүн баһа үхи-... зорюулагдаһан тус-...ино харуулха зуураа, ... шүүмжэлэлдэ эдир ...адаа уридаг заншал-...олонхой.

... эжын ажалай габьяа-... жэшээ дээрэ хүмүүжүүл-... тула үнгэргэгдэдэг «Хү-...эришэн хүнэй нэрэ зэр-... хүрэ». «Һаалишанда ...улга» гэхэ мэтын үдэшэ-... ехэ һонирхолтой. Эдир-...эй һургуули дүүргэһэн-... дашарамдуулан эмхид-... «Ажалай арбан хар-... алиниинь шэлэхэбши?» ... удхатай уулзалгада ... мэргэжэлтэй хүдэлмэ-...д ба арбадахи классай ...гшад хабаадалсадаг.

...ураг бүхэндэ — наран» ... заншалта конкурсые ...дхэгшэд эдир бэлигтэндэ ...э, карандаш барюулха-... гадна, хара асфальт дээ-...гэ бүриин мелнүүдээр ... үнгын зурагуудые зу-...даг юм.

...рин хүдэлмэришэн за-...уул өөһэдынгөө «Эй, ...!», «Эй, хүбүүд!» ... конкурсдо ехэ дура-...аар хабаададаг.

...фиин соёлой ордондо ... баһа туһатай, һонирхол-... хэмжээ ябуулганууд үхи-... ба залуушуулда зо-рюулагдадаг. «Ленин ходо-доо шамтай», «Илалтын 30 жэл», «Һалбара, минии Буряад орон» гэһэн баяр тэмдэглэлэй уулзалганууд, «Бетховен», «Чайковский», «Буряадай хүгжэмшэдэй зохёохы ажал» гэһэн лекци-концертнүүд эндэ үнгэргэгдөө. Тус аймагта үхибүүдэй уран һайханай харалга Илалтын үдэртэ зорюулагдадаг. Аймагай соёлой ордондо эмхидхэгдэһэн «Ерээдүйн сэрэгшэдэй университет» гэһэн хэшээлнүүдтэ ахамад классуудай һурагшад ябадаг юм.

Хасууртын хүдөөгэй соёлой байшанда — «Голубая ранетка» Дээдэ-Тайлсада — кинолектори. Краснопартизанскда — кукольно театр. Ахалигта — «Булаг», «Компас» гэхэ мэтын үхибүүдэй клубууд хүдэлдэг болонхой.

Үхибүүдые хүмүүжүүлхын талаар Мухар-Шэбэрэй аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн ажал ябуулна гэхэдэ үлүү болохогүй. Эндэ үхибүүдэй хоор, оркестр, хореографическа ансамбль, мүн арадай хүгжэмэй инструментнүүдэй ансамбль, «Баранине мэдэхэ хүсэлэнтэйб», «Антей» гэжэ кружогууд хүдэлнэ. Тэндэхи һурагшад дайнда хабаадалсагшадтай уулзадаг. Эхэ ороноо хамгаалжа унаһан сэрэгшэдэй хүшөөнүүдтэ сэсэгүүдые табидаг заншалтай болоо.

Тиигэхэдэ Гусиноозерск хотодо «Дэлхэй үхибүүдэй нюдөөр» гэһэн эдир зураашадай выставкэ үнгэргэгдэдэг. «Эхэ орон», «Түүдэг», «Факел» гэжэ клубууд, харин Загастайн хүдөөгэй соёлой байшанда залуушуулай «Ая ганга» клуб эмхидхэгдэнхэй. Сэлэнгын аймагта һонирхолтой клубай олоншье һаа, харин Гусиноозерскын соёлой ордоной ажал ябуулга үргэн дэлисээрээшье, гүнзэгы удхаараашье шалгаран гарадаг. Тус ордоной үхибүүдэй таһагта хоёр зуу гаран хүн хатаршадай, хоорой, вокальна уран һайханай гимнастикын кружогуудһаа гадна, үнгэрһэн намар нээгдэһэн балетнэ студида ябадаг. Табан жэл соо һургахые хараалһан балетнэ ба хоровой студинуудта 28—35 үхибүүд ходо ябадаг юм.

Үшөөшье дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулгануудые Улаан-Үдэ хотын клуб болон соёлой байшангууд үхибүүдтэ зорюулна Жэшээлхэдэ, багашуулай оркестрэй наадан, үхибүүдэй хүгжэмэй фестивальнууд болон бусад зүжэгүүд эдиршүүдэй анхаралда ходо байдаг. Үхибүүдэй эрмэлзэлые, сэдьхэлые үрмашуулхын тула хүгжэмэй училищи, соёлой институт ба театрнууд үүдэнүүдээ сэлижэ, гоё һайхантай бүри ойро танилсуулха гэжэ оролдодог юм.

Зундаа городтоо үлэдэг үхибүүдэй хүмүүжүүлгын хэмжээ ябуулхын талаар «Үүрэй толон» гэжэ соёлой ордон горитойхон юумэ хэнэ. Ордоной дэргэдэ үхибүүдэй һонирхолтой аяар табан клуб эмхидхэгдэнхэй. Һурагшадай зунай амаралтын эхилхэтэй хамта баяр ёһолол үхибүүдые хамгаалгын Уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаба. Тэрэ үдэр асфальт дээрэхи эгээн эрхим зурагай конкурс, уран һайханай бүлгэмэй концерт, «Салют. Илалта!» гэһэн зурагуудай выставкэ үнгэргэгдөө. Гадна «Түрэл хотоо сэсэгүүдээр шэмэглэе!» гэһэн ажалда эдиршүүл ехэ дуратайгаар ябалсаба. Үхибүүдэй бэе тамирые бэхижүүлгэдэ энэ соёлой ордоной хүдэлмэрилэгшэд ехэ анхаралаа табидаг.

Үхибүүдэй урган хүмүүжэһэн уран сэдьхэлые ямар хэмжүүрээр шалгахабши даа. Теэд тоо баримталжа тоошолон хэлэхэдэ, гансал үнгэрһэн жэлдэ республика соохи уран һайханай бүлгэмэй 342 кружогто 6285 үхибүүд хабаадалсаһан, тэдэнэй хүсөөр 2252 зүжэг болон концерт табигдаһан, 317900 харагшад энэ ехэ хэмжээ ябуулгыень сэгнэжэ үзэһэн байна.

Гэбэшье, зарим аймагуудта жэшээнь, Зэдын, Хяагтын, Хэжэнгын, Түнхэнэй, Баргажанай, Ахын аймагуудай клуб болон соёлой байшангуудта үхибүүдые һонирхуулха, анхаралыень булялха, сэдьхэл бодолыень хүмүүжүүлхэ хэмжээ ябуулга тон муса табигданхай. Тоолоһон аймагуудай олонхи соёлой гуламтануудта үхибүүдэй кружогууд, уран һайханай бүлгэмүүд оройдоошье үгы юм. Эндэхи соёлой хүдэлмэрилэгшэд һургуулинуудтай ехэ һула холбоо барисаатай, бэе бэеэ ойлголсодоггүй, бэе бэедээ туһалалсадаггүй. Иимэһээ тэндэхи үхибүүд өөрынгөө дураар ябажа һурадаг, юугээршье һонирхохоёо болишодог ха юм даа. Энэ дутагдалнуудые усадхажа, хүмүүжүүлгын хэмжээ ябуулгануудые һайжаруулхын тула бүхы соёлшод һургуулитай хамта хүмүүжүүлгын ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотойшье, уялгатайшье.

В. МИТКИНОВА,
республиканска научно-методическа түбэй ахалагша методист

ХИМИИН ЭРДЭМЭЙ ДОКТОР

Мүнөө сагай эрдэм наука орёо хүшэр, мэргэжэлгүй хүнэй ойлгохонь бэрхэтэйхэн ха.

Зүүн-Сибириин технологическа институдай аналитическэ химиин кафедрые даагша, химиин эрдэмэй доктор, профессорэй уялга дүүргэгшэ Ниагара Шалбаевна Алдаровагай аспирантнуудтайгаа хөөрэлдэхые шагнажа һууна6. Тэдэнэй өөһэд хоорондоо хөөрэлдэхэдэнь, заримдаа хари хэлэн дээрэярилдана гү гэһэндэл һанагдаха юм. Доктор Алдарова аспирантнуудайнгаа хэһэн туршалгануудые шалгана, саашадаа хэхэ түсэбүүдынь заажа үгэнэ. Ямар номуудые, статьянуудые уншахыень, хаанаһаа эдэ номуудые, журналнуудые оложо абахыень заана.

Тэрэнэй хүтэлбэри доро олон аспирантнууд эрдэмэй шэнжэлгэнүүдые хэжэ кандидадай диссертацинуудые хамгаалһан юм. Мүнөөшье нүхэр Алдарова энэ хүдэлмэриеэ ябуулжа байна бшуу.

Энэ хүмнай Буряадаймнай түүхэдэ эрдэмэй докторой үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн гурбадахи басагамнай болоно. Эгээн түрүүн Буряадай ниитын эрдэм шэнжэлгын институдай профессор Л. Л. Хунданова медицинын эрдэмэй доктор болоһон, удаань Эрхүүгэй университедэй профессор Н. О. Шаракшинова хэлэ бэшэгэй эрдэмэй докторой диссертацие амжалтатайгаар хамгаалһан юм.

Алдаровагай намтарые хаража үзэхэдэ, мүнөөнэй совет залуушуулай хуби заяанһаа юугээршье ондоо бэшэ, юрын лэ буряад басаган.

1932 ондо Улаан-Үдэдэ түрэһэн. Дунда һургуулиин һүүлээр Эрхүүгэй университет дүүргэжэ химик мэргэжэлтэй болоһон. Һүүлээрнь Усолье Сибирскын химическэ комбинадта лаборантаар, мүн Буряадай геологуудай лабораторидо ажаллаба. 1958 ондо Москвагай Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ химико-технологическа институдта аспирантаар абтаба. Аналитическэ химеэр манай орон дотор мэдээжэ мэргэжэлтэдэй нэгэн профессор А. П. Крешковэй хүтэлбэри доро гурбан жэлэй туршада манай басаганай олон туршалга лабораторидо хэһэнь, хэдэн номуудые хари хэлэнүүд дээрэ библиотекэдэ уншаһыень хэн тоолохоб.

Эндэ профессор А. П. Крешков тухай хэдэн үгэ хэлэхэ ёһотойбди. Манай республикын дээдэ мэргэжэлтэй эрдэмэй кадрнуудые олоор бэлдэһэнэйнгээ түлөө нүхэр Крешков 1970 ондо «Буряадай АССР-эй наукын габьяата ажал ябуулагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

— Би мүнөө профессорые эсэгэдээл адляар һанажа ябагшаб, — гэжэ Ниагара Шалбаевна мэдүүлнэ.

Тиигэжэ аспирант басагамнай химиин эрдэмэй кандидат боложо, тэрэ институдтаа багшаар томилогдобо. Хоёр жэл тэндээ хүдэлөөд, түрэл нютагаа бусажа, Зүүн-Сибириин технологическа институдта доцентээр, һүүлдэнь неорганическа химиин кафедрые, 1972 онһоо аналитическэ химиин кафедрые толгойлно. Эрдэмэй ахалагша хүдэлмэрилэгшөөр томилогдобо. Тэрэнэй урда бэшэжэ эхилһэн эрдэмэй докторой диссертаци дүүргэхэ гэһэн шанга зорилго табиба.

Хэды тиигэбэшье 1973 ондо докторойнгоо диссертаци дүүргэжэ, тэрэнээ үндэр сэгнэлтэтэйгээр хамгаалба.

Жэшээнь, Томскын университедэй профессор А. Н. Новиков иигэжэ тэмдэглэнэ: «Нүхэр Алдаровагай хэһэн хүдэлмэри гансашье теоретическэ удха шанартай бэшэ, арадай ажахын үйлэдбэридэ үргэнөөр хэрэглэгдэжэ болохо юм».

Техникэдэ мүнөө буладһаа бүхэ, холо хүнгэн полимер материалнууд хэрэглэгдэжэ эхилэнхэй. Химик Алдарова энэ түргэн хүгжэжэ ябаа эрдэмдэ өөрынгөө хуби оруулалсаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй бэшэһэн зуугаад статьянууд, хори гаран ухаалан зохёолгын авторай үнэмшэлгэнүүд, хилын саанахи гүрэнүүдтэ үгтэһэн дүрбэн патент гэршэлэн үгэнэ бшуу.

Коммунист Алдарова арба гаран жэлдэ кафедрые хүтэлхынгөө хажуугаар ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. 1976 оной май һарада Баку хотодо болоһон Ази болон Африкын арадуудтай һаналаа нэгэдэлгын конференцидэ хабаадалсажа, совет комитедэй гэшүүнээр һунгагдаһан юм. Гадна СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин таһагай аналитическэ химиин научно-методическа соведэй гэшүүн. Улаан-Үдэ хотын «Знание» бүлгэмэй президиумэй түрүүлэгшэ, Советскэ районно Соведэй депутат, республикын дээдэ һургуулинуудай хоорондохи химиин Соведэй түрүүлэгшэ, республикын химиин экспертнэ комиссиин гэшүүн, технологическа институдай арадай хиналтын бүлгэмэй түрүүлэгшэ, институдайнгаа факультедэй партбюрогой гэшүүн.

— Гэр бүлэдөө эхэнэрэй хүдэлмэри дүүргэхынгээ хажуугаар, эрдэм шэнжэлгын, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ тэгшэ хабаадажа хаанаһаа үрдинэ гээшэбта? — гэжэ минии һонирхоходо:

Хамта хүдэлдэг хани нүхэдэйнгөө туһаламжын хүсөөр болоо юм ааб даа», — гэжэ энеэбхилээ һэн.

Имэл даа бага наһанһаа сэб сэхэ харгыгаар урагшаа дабшаһан хүнэй зорилго. Иимэ хуби заяан гансал совет сагта бүтэхэ ха юм. Теэд дабаанай саана дабаан, зорилгын саана — шэнэ зорилго. Хүн хэзээдэшье түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй.

Д. МИЖИТОВ.

ГДР-эй Марцан хотын заводто бүтээгдэһэн станогуудай 70 процентнь аха дүү социалис оронуудта эльгээгдэдэг. Экономическа талаараа харилсан туһалалсаха Соведэй гэшүүн — оронуудай захилые болзор сооно, һайн шанартайгаар бүтээхэ гэжэ немец хүдэлмэришэд оролдодог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хүдэлмэришэн Йенс Мос СССР-тэ эльгээгдэхэ автомадай хүдэлмэри шалгажа байна.

АДН—ТАСС-ай фото.

...ҮДӨӨГЭЙ НАЙМААН ...РБАДАХИ ...АБАН ЖЭЛДЭ

...ет хүнүүдэй материаль-...он соёлой хэрэглэмжэ ...гын хэмжээе улам ...лүүлхэ талаар КПСС-... XXV съезд ехэ зорилго-...е табиһан байна. Эд хэ-...эдэй коопераци тэдэ-... шиидхэхэ хэрэгтэ шу-...үүргэ дүүргэнэ. Эд хэ-...шэдэй коопераци ху-...а наймаанай, бэлэдхэ-...эдлэл хэрэгсэлнүүдые ...жуулан болбосоруул-... ниитын эдеэ хоолой ... предприятитай байһан ...а ороной хүн зоной ... шахууе (гол түлэб ...й ажалшадые) ханга-...

...дэ ажаһуудаг улад ...өө хото городуудай ... наймаанай пред-...уудта бии байгаа бү-...ые кооперациин мага-...һаа худалдажа абаха ... боломжотой. Ороной ...даа наймаанда ородог ...үдэй: хубсаһа угааха ...ануудай 40 про-..., велосипедүүдэй 52 ...нтнь, колясватай мото-...уудай 90 процентнь, ...н машинануудай 50 ...ентнь хүдөө нютагуудта ...даргадана. Оёмол хубса-..., бүдүүд болон арһан ...ай нилээд ехэ хубинь ...рацида үгтэдэг. Коопе-...нууд арбадахи табан ...э эд товарай эрьесые ...—29 процентээр нэмээхэ ...этэн.

...эд хэрэглэгшэдэй коопера-...ин ажал хэрэгые саашадань хүгжөөхэ, продукци бү-... ехээр үйлэдбэрилхэ, ша-...ыень һайжаруулха за-... арад зоной байдал ... һайжаруулха асууда-... КПСС-эй XXV съез-... баталан абаһан програм-... соо хараалагданхан. Коо-...рациин хүдэлмэрилэгшэд ...ын шиидхэбэрнүүдые ...үүлэн, 1980 он болотор ...ервын зүйлнүүдые үй-...рилгэеэ — 23 процен-... кулинарна болон кон-...ка зүйлнүүдые 1,5 да-... нэмээхээр хараална.

Хүдөө ажахын үлүү про-...тнуудые колхозуудһаа, ... зоноо худалдан абалга ... хэрэглэгшэдэй кооперациин бэелүүлхэ ёһотой шухала уялгануудай нэгэн болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ кооператорнууд 15 миллион шахуу тонно тиимэ продуктнуудые бэлэдхээд, тэдэнээ хото болон хүдөө нютагуудай ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта, консервэ, сок ба эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг заводуудта эльгээһэн байна. 1975 онтой сасуулбал, продукци худалдан абалгын хэмжээн 1980 ондо 20 шахуу процентээр нэмэхэ юм.

Худалдаа наймаанай томо түбүүдэй барилга урда жэлнүүдэйхидэл адляар түргэдхэгдэжэ үргэлжэлхэ.

«Мебель», «Номууд», «Детский мир» гэжэ магазинууд, һаяхан гэрлэгшэдэй магазинууд гэхэ мэтэ тусхай магазинууд хүдөө нютагуудта бии болохо. Эдэнь худалдан абагшадта аятай зохид байхаар түхеэрэгдэхэ. Сагаа алмаха, хэрэгтэй эд товараа үлүү тухашаралгүйгөөр худалдан абаха арга олгохо. Загаһа худалдаха мянганһаа үсөөн бэшэ, овощ ба жэмэс худалдаха хоёр мянга гаран предприятинууд нээгдэхээр хараалагдана.

Эдеэ хоолой комбинадуу хүдөө нютагуудта олон болохо. Тэндэһээ эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдан абаха, тэндэ үдын ба үдэшын хоол бариха аргатай болохо байна. Мүнөө 20 миллион гаран хүн кооперативай столово, кафе, ресторануудта хооллодог болонхой.

Хабарай тарилгын ба таряа хуряалгын үеэр кооперативна магазинуудай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хэдэн арбаад мянган хүдэлмэрилэгшэд поли ба тракторна бригадануудта, мал ажалай фермэнүүдтэ гарадаг. Мүнөө жэлдэ 50 мянга гаран нүүдэл магазинууд ба столовонууд тарилгын хүдэлмэридэ хабаадагшадай хэрэглэмжэ хангаа. Хүдөө нютагуудай ажалшадай хүсэлэнгэй ёһоор, тэдэнэй захиһан зүйлнүүд гэртэнь абаашагдана. Хабар, зунай сагуудта хүдөө ажахын зэр зэмсэг, үтэгжүүлгэ, хүдэлмэриин хубсаһа, гутал болон бусад шухала шухала зүйлнүүдые хүн зондо худалдаха яармаг, дэлгүүр үргэнөөр эмхидхэдэг заншалтай.

Хүдөө нютагуудтахи зоной ажаһуудал, байдал улам һайжаруулхын тула тэндэхи кооператорнууд колхозууд ба совхозуудтай харилсаа холбоо эдэбхитэйгээр эмхидхэн бэелүүлдэг юм. Жэшээлхэдэ, тэдэнэр худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудые, соёлой байшангуудые хамтын хүсөөр баридаг болоо. Хмельницкэ областиин «Украина» гэжэ колхоздо хилээмэнэй пекарни, консервын завод, худалдаа наймаанай түб (тэрэ тоодо универмаг, эдеэ хоолой магазин, кафе ороно) тиимэ аргаар баригдаһан байна. Гэхэтэй хамта үрэ-жэмэс хадагалха байра, холодильник баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө Консервын завод баригдажа, тус колхоз овощ ехээр ургуулдаг болоо, хүн зондо шухала эд товарнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ арга олгоо. Заводой үйлэдбэрилһэн продукцинь колхозой ба областиин кооперативна организациин оруулһан мүнгэнэйнь хуби хэмжээгээр хубаагдадаг. Колхознигуудһаа, кооператорнуудһаа бүридэһэн совет тус предприятие хүтэлбэрилдэг юм.

Эндэхи эд хэрэглэгшэдэй коопераци хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха хэрэгтэ түйлаһан дүй дүршэлөө бусад оронуудай кооператорнуудтай хубаалдана. Центрсоюз 39 гүрэнэй кооперативна организацинууд болон фирмэнүүдтэй худалдаа наймаанай холбоо байгуулханхай. Совет эд хэрэглэгшэдэй кооперациин товарнуудые гадаадада гаргажа худалдалгын хэмжээн арбадахи табан жэлэй туршада хоёр дахин ехэ болохо. Энэмнай ажалшадай аша туһада, эб найрамдал, демократиин ба социальна дэбжэлтын аша туһада бусад оронуудай кооператорнуудтай бүри үргэн харилсаа холбоо тогтоохо хэрэгтэ нүлөөлхэ байха.

Юрий ЗАОСТРОВСКИЙ,
Центрсоюзай правлениин түрүүлэгшын туһалагша.

(АПН).

УРГАСА ГЭЭЛТЭГҮЙГӨӨР ХУРЯАХА АРГАНУУД

Республика доторнай таряа хуряалгын халуун хаһа дүтэлжэ байна. Тиимэһээ механизатор, таряашадта туһа болохоор, илангаяа, түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай брошюранууд ороһоймнай хэблэлдэ барлагдан гаранхай.

Жэшээнь, мүнөө манай республикын М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекэдэ М. К. Комарова, В. И. Недовесов гэгшэдэй «Борьба с потерями на уборке зерновых» (М., Россельхозиздат, 1975) гэжэ гаршагтай ном ерэнхэй. Ямар аргаар орооһо таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахаб гэһэн гол асуудалда авторнууд анхаралаа хандуулна. Мүн баһа нэнгэжэ унаһан, шиигтэй болон богонёор ургаһан таряа һажа хуряаха онол аргануудтухай эндэ хэлэгдэнэ. Мэргэжэлтэд болон механизаторнуудай түрүү дүй дүршэлтэй танилсаха. «Нива», «Колос», «Сибиряк» түхэлэй комбайнуудые хайшан гэжэ зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэб гэхэ мэтын заабаринуудые эдэ номууд соо уншажа болохо байна.

РСФСР-эй габьяата механизатор В. А. Яценко «Уборка зерновых в сложных условиях» гэһэн гаршагтай ном соогоо 1973—74 онуудта ороохо таряа хуряалга дээрэ хүдэлһэн колхоз болон совхозуудай механизаторнуудай түрүү дүй дүршэлые согсолон хаража үзэбэ. Автор таряа хуряалгын машинануудта ашаг үрэ ехэтэй элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхохо аргануудые дурадхана. Энэ хадаа механизаторнуудай ажахые нилээд хүнгэдхэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа ехэ аша туһатай байна.

Н. А. Баранова А. Б. Кочанова хоёр «Уборка хлебов» (Саратов, 1975) гэжэ ном бэшээ. Энээн соо ороохо таряа һажа богони болзорто гээлтэгүйгөөр хуряаха тухай хэлэгдэнэ. Тэрэшэлэн Поволжиин комбайнернуудай дүй дүршэл, эрдэмтэдэй дурадхалнууд үгтэнхэй. Энэ ном соо ажахынуудай хүдэлмэришэд, агрономуудта, механизаторнууд болон комбайнернуудта ехэхэн туһатай заабари шухала хэрэгтэй ажаглалтанууд үгтэнхэй.

В. НЕЧАЕВА,
библиограф.

Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан Кремиковско металлургическа комбинат улам ехэ боложо байнхай Мүнөө үедэ булад хуудаһануудые зүһэдэг тусхай түхеэрэлгэ эндэ тодхогдожо байна. Энэ бүхы хүдэлмэрие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялга болгариин мэргэжэлтэд, тэдэнэй совет нүхэд абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дмитр Томов, Иван Атанасов (НРБ), Анатолий Калашников, Валентин Зозуля (СССР) гэгшэд бүхы асуудалнуудые хамта шиидхэжэ, зүбшэн хэлсэжэ байна.

БТА—ТАСС-ай фото.

ХАНИ НЭГЭДЭЛЭЙ МАТЕРИАЛЬНА ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ БЭХИЖЭНЭ

Социалис ёһоной экономическа нэгэдэлэй талаар 1971 ондо абтаһан удаан болзортой программа бэелүүлхын тула СЭВ-эй оронуудта түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй турша соо ехэ хүдэлмэри хэгдээ. КПСС-эй XXV съезд дээрэ Л. И. Брежнев элидхэл хэхэдээ, энэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые сэгнээд, тус программые юрын худалдаа наймаа хүгжөөлгэтэй жэшэбэл, социалис оронуудай холбоо харилсаае бүри дээдэ шатада гаргана гэжэ тэмдэглээ һэн. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, байгаалиин баялигуудые бүгэдэнэй аша туһада хамтаараа хэрэглэхэ, промышленна томо, нэгэдхэмэл бүлэг барилгануудые хамтаараа бүтээхэ ябадал болоно. Иимэ бүлэгүүд хабаадагша бүхы оронуудай хэрэглэмжые хангаха зорилготой. Тэрэшэлэн, аха дүү оронуудай промышленна предприятинуудай бүхэли һалбаринуудай хоорондо ажал ябуулгаяа хамжаалан бүтээхэ гэжэ ёһон жэл урид хараалагдаһан байна. Хамтын программын дүүргэгдэжэ байһанай ашаар ажахымнай харилсаата ябуулга нилээд гүнзэгырөө, али алинайнгаа аша туһада социалис оронуудай экономикодо хубитаяа бүри ехээр оруулдаг болоо.

Һүүлэй табан жэлэй туршада СЭВ-эй гэшүүн оронуудай индустри промышленна талаараа хүгжэнги капиталис оронуудайхиһаа дүрбэ дахин түргэнөөр ургаһан байна. СЭВ-эй гэшүүн оронуудта Советскэ Союзай үгэһэн түлишын хэмжээн 562 миллион тонно боложо, үнгэрһэн табан жэлэйхиһээ 76 процентээр дээшэлээ. Электрын элшэ хүсөөр хангалсалга 80 миллиард киловатт-часаар дээшэлбэ. Гэхэтэй хамта СССР-һээ эльгээгдэдэг элшэ хүсэн 42.6 миллиард киловатт-час болоо.

СЭВ-эй гэшүүн оронуудые шухала эдлэл хэрэгсэлээр хангалгын талаар ехэ ажал ябуулагдаа. Синтетическэ каучугай, шэрэ будагай, ургамалнуудые химическэ аргаар хамгаалха элдэб зүйлнүүдэй, үтэгжүүлгын, ажаһуудалай химическэ хэрэгсэлнүүдые хамжан үйлэдбэрилгын ба тусхай мэргэжэлтэй болголгын талаар хамтын хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэдэг байна. СССР-эй хабаадалгатайгаар, тэрэнэй техническэ туһаламжаар Болгарида кальцинированнэ содын завод, Венгридэ этиленэй бүлэг барилга ашаглалгада оруулагдаа. СССР-эй, ГДР-эй мэргэжэлтэдэй хамтын хүсөөр жэлдээ 50 мянган тонно полиэтилен гаргажа абаха түхеэрэлгын проект зохёогдоһон, барилга хэгдэһэн байна.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада СЭВ-эй гэшүүн оронуудай арадай ажахые шэнэ машинануудаар, түхеэрэлгэнүүдээр хангаха хэрэгтэ СССР-эй машина бүтээдэг үйлэдбэри хубитаяа горитойгоор оруулаа. СССР-эй эдэбхитэй хабаадалгатайгаар СЭВ-эй оронууд дотор 1971—1975 онуудта бодхоогдоһон промышленна 400 барилга экономическа харилсаа холбооной улам үргэдэһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

Үйлэдбэриин хамжаатай, тусхай мэргэжэлтэй болгохо хэлсээнүүдэй үндэһөөр, гадаадын заншалта худалдаа наймаанай талаар энэ үе соо миллиардһаа дээшэ түхэригэй сэнтэй машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые СЭВ-тэ хабаатай бусад оронуудһаа абаһан байнабди.

Аха дүү социалис оронуудай хамтын хүсөөр эрдэм шэнжэлгын, конструкторска туршалгын хэдэ хэдэн шухала хүдэлмэри бүтээгдэнэ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада эрдэм, техникын элдэб хүдэлмэри хэхэ 80 гаран договор болон хэлсээнүүдтэ совет талаһаа гар табигдаһан байна.

«Социалис наци бүхэнэй һалбаран хүгжэхэтэй, социалис гүрэнүүдэй бүрин сүлөөгэй бэхижэхэтэй хамта тэдэнэй хоорондын холбоон бүри нягтарна, тэдэнэй политика, экономико ба социальна ажабайдалдахи адли зүйлнүүд улам олошорно, хүгжэлтэнь удаа дараалан жэгдэ тэгшэ болоно. Социализмын оронуудай иигэжэ улам ойро дүтэ боложо байһаниинь жама ёһон мүн гээд мүнөө харагдана», — гэжэ партиин XXV съезд дээрэ Л. И. Брежнев хэлээ һэн.

СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ түсэбөө СЭВ-эй бусад гэшүүн оронуудай арадай ажахын түсэбүүдтэй тааралдуулхадаа, хамтын нэгэдхэмэл программаһаа эшэ үндэһэтэй, удаан сагай экономическа ехэ асуудалнуудые улам нягтаар холбон шиидхэхэ шухала байна. Манай ороной бэелүүлжэ байгаа хэмжээ ябуулганууд, харилсаа холбоондо хабаатай бүхы хэмжээ ябуулганууд холын хараата түсэбүүдые зохёолгын хэрэгтэ анха түрүүшынхеэ «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» дотор оруулагдаа гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала.

Экономическа харилсаа холбоогоо энэ табан жэлдэ горитойгоор үргэдхэхэ, машина бүтээлгын талаар тэрэнээ саашадань гүнзэгыруулхэ шухала.

1976—1980 онуудта СЭВ-эй бусад гэшүүн оронуудай арадай ажахын түсэбүүдтэй тааралдуулха үедөө эдэ оронуудай эрилтэ хэрэглэмжые түлишөөр, элшэ хүсөөр, түүхэй эдүүдээр дүүрэн хангаха асуудалда онсо анхарал хандуулагдаа. СЭВ-эй гэшүүн оронууд түлишэ, түүхэй эд үйлэдбэрилэн абаха предприятинуудые Совет орон дотор барихаар хараалһан юм. Эдэ барилга олон талын хабаадалгатай хамжаан нэгэдэлэй түсэбэй ёһоор бэелүүлэгдэжэ байна. СЭВ-эй гэшүүн бусад гүрэнүүдэй хабаадалгатайгаар энэ үе соо СССР-тэ бүтээгдэжэ байгаа барилгануудта хамта дээрээ 6,5 миллиард шахуу түхэриг мүнгэн һомологдохо.

СЭВ-тэ хабаатай бусад оронуудта бүтээгдэхэ барилгануудта Советскэ Союз мүн лэ хабаадана, тэрэ тоодо Кубын Республикада никель үйлэдбэрилхэ предприятинуудые, Монголой Арадай Республикада зэд-молибденэй комбинат бариха юм.

Түлишын, элшэ хүсэнэй ба түүхэй эдэй асуудалнуудые шиидхэлгэдэ нимээр хандаһан дээрэһээ, 1976—1980 онуудта СЭВ-эй бусад гэшүүн оронуудта Советскэ Союзһаа үгтэхэ түлишын хэмжээн нилээд ехэ болохо байха. Эдэмнай 1980 ондо 180 миллион тонный хэмжээтэй условно түлишэ болохо, 1975 онойхиһоо 43 процентээр нэмэхэ. СЭВ-тэ хабаатай Европын оронууд табан жэлэй туршада СССР-һээ 67,5 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ абаха. Энэнь 1971—1975 онуудайхиһаа нэгэ хахад дахин ехэ болоно.

Социалис хани, нэгэдэлтэ оронуудай материальна үндэһэ һуурие бэхижүүлхын тула уласхоорондын оршом соо ажалаа хубаарилан бүтээхэ хэрэгтэ манай арадай ажахые бүри ехээр хабаадуулха, экономическа харилсаа холбоогоо бүри бэхижүүлхэ гээшэ арбадахи табан жэлэй онсо шэнжэнь болоно.

Александр ЗАДЕМИДЧО,
СССР-һээ СЭВ-тэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшын орлогшо.

(АПН).

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БУДАПЕШТ. ВНР-эй гуталай предприятинууд зунай хаһада зорюулжа, олон арбаад шэнэ түхэлнүүдые бэлдэһэн байна. Зунай сагта үмдэгдэхэ мүнөө сагай аятай һайхан гуталнуудые бии болгохын тула Венгриин моделернүүд ехээр ажаллаа.

Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ ВНР-эй гуталай предприятинууд 43 миллион паар гутал оёжо гаргаһан байна. Тэдэнэй гурбанай хоёр хубинь социалис оронуудта эльгээгдэнэ. Энэ жэлдэ, Венгриин табадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ, гуталай фабриканууд 45 миллионһоо дээшэ паар гуталнуудые оёжо гаргаха юм.

* * *

СОФИЯ. Советскэ Союзай, ГДР-эй, Польшын, Чехословакиин ба бусад социалис оронуудай туристнууд үниинһөө хойшо саг үргэлжын ханинар болонхой. Энэ жэлдэ 280 мянган совет гражданинууд Болгарида амарха байна.

* * *

БЕРЛИН. ГДР-эй ниислэлэй «Фридрихсхайн» гэжэ нэгэ томо клиникын болон Москвагай городской Н. С. Склифосовскиин нэрэмжэтэ түргэн туһаламжын институдай түлөөлэгшэд хани харилсаа болон хани ёһоной холбоо барисаа хүгжөөхые хараалһан договорто Берлиндэ гар табиба.

Энэ договорой ёһоор хүндэхэн түхэлэй инфаркт, уураг тархиин болоод ондоошье үбшэнүүдые аргалха талаар эрдэм-шэнжэлгын хани харилсаан Москвагай болон Берлинэй медигүүдэй хоорондо хүгжөөгдэхэ байна. Энэ зорилгоор научна мэдээсэлнүүдээ халан абалсаха, хэблэлнүүдээ үгэлсэхэ, хамтадаа эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулха, зүбшэлсэхэ, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдээ абалсахые хараалагдаа (ТАСС).

СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА

ШЭНЭ ЛИНИ ТАТАГДАБА

Галуута-Нуурай ГРЭС-һээ Улаан-Үдэ хүрэтэр 110 километрэй зайда электрын элшэ хүсэ дамжуулха утаһан (ЛЭП) татагдаа. «Востоксибэлектросетьстрой» трестын оньһожоруулагдамал 30-дахи колоннын коллектив энэ хүдэлмэри дүүргэбэ.

Мүнөө энэ коллектив Галуута-Нуурай ГРЭС — Наушки хоёрой хоорондо ЛЭП-эй барилга дээрэ хүдэлжэ эхилбэ.

11 МЯНГАН ХАРАГШАД

Новоселенгинск тосхондо декабристнуудай музейн нээгдэһэн үдэрһөө хойшо 11 мянган хүн орожо хараба. Эхэ оронойманай хизаар бүхэнһөө аяншалагшад бүлэг бүлэгөөрөө ниишэ ерэнэ.

Һанамжа, дурадхалай дэбтэр сооһоо нэгэ хэды тэмдэглэлнүүд һонирхолтой гэжэ һанагдана. «Хүн Эхэ оронойнгоо үнгэрһэн сагые мартаха ёһогүй!» — гэжэ Яхадай студент бэшэнэ.

— Гансашье гайхалтай бэшэ, харин залуушуулые хүмүүжүүлхэдэ туһатай. Эхэ орондоо инаглан дурлалга хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ һайн бодол түрүүлдэг ха юм, — гээд нэгэ заримашуул тэмдэглэнэ.

«Декабристнуудта табигдаһан мемориал ехэ һонирхожо харааб. Манай үнгэрһэн түүхэдэ музейе эмхидхэгшэд ехэхэн хубитаяа оруулаа», — гэжэ Москваһаа ерэһэн, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй музейн ахамад уран зурааша А. Колесниченко бэшэнэ.

«Байгал-Амарай түмэр харгын барилгашадта зорюулагдажа, ВЛКСМ-эй ЦК-гай эмхидхэһэн «Комсомольская правда» гэжэ агитпоездын коллектив танай музейтэй һонирхон танилсаа. Музейн хүдэлмэрилэгшэдтэ хүндэсэ мэдүүлжэ, ажалдань амжалта хүсэнэбди. Харин бидэ музейдэ үнгэргэһэн энэ сагаа һанан дурсан, мартангүй ябахабди».

Ф. МУХОМЕДЧИН,
агитпоездын коллективэй даабаряар.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Байгша оной эхинһээ Гусиноозёрск хотодо гэр байранууд үргэн далайсатайгаар баригдажа байна. Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгашадай хүсөөр 600 хүнэй хамтын байра, 200 байратай гэр ашаглалгада тушаагдаба. «Электросибмонтаж» трестын 700 байратай, «Востокэнергомонтаж» трестын 60 байратай гэрнүүд мүн лэ толлогдобо.

280 үхибүүдые хүмүүжүүлхэ саад, 180 хүнэй багтаамжатай гостиница, больница, аптекэ, худалдаа наймаанай түб баригдажа эхилээ. Тэдэнэй зариманиинь ашаглалгада тушаагдаа. 1.300 үхибүүдэй багтаамжатай һургуулиин байшангые һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр дүүргэхэ гэжэ барилгашад аһан шадалаараа оролдоно.

Галуута-Нуурай ГРЭС-эй олон янзын барилгануудай алинииншье угаа шухала юм. Бүхэли комплекс болохо энэ барилгын али нэгыеньшье удааруулжа болохогүй. Гэр байра барилгада онсо анхарал хандуулагдана. ГРЭС-эй барилгын управлениин участогууд шухала хэрэгтэй материалнуудаар түрүүшын ээлжээндэ хангагдадаг болоо.

ЗАЛУУ МАШИНИСТНУУДЫЕ ҺУРГАНА

Галуута-Нуурай узелай локомотивна депогой паровозһоо тепловозой хүсэндэ ороһон сагһаа хойшо тепловозуудай машинистнүүдэй туһалагшанарые бэлдэхэ курснууд хүдэлнэ. Зургаан һарын туршада һуража гараһан эдэнэр Зэдэ, Наушки, Загастай станцинуудта хүдэлхэ машинистнүүдэй туһалагшанар бэлдэгдэдэг. Байгша оной июль һарын эхеэр ээлжээтэ курс дүүргэжэ, 22 залуушуул шэнэ мэргэжэлтэй болобо. Энэ үе соо 60 мэргэжэлтэд бэлдэгдэв. Тэдэнэй олонхинь шэнэ хүдэлмэри дээрэ өөһэдыгөө һайн талаһаа харуулба.

Р. БАЛДАНОВ.

ҺУРАГШАД ТУҺАЛНА

Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын дунда һургуулиин һурагшад зунай амаралтын үедэ түрэл совхоздоо али болохоор туһалхые оролдоно.

20 хүнһөө бүридэһэн һурагшадай бригада ойдо гаража, набшаһата тэжээл бэлдэлсэнэ. Һургуулиин багша Ринчин Абидуевич Зонхиевэй хүтэлбэри доро һурагшад эдэ үдэрнүүдтэ уляаһа, хуһа мододой набшаһа ехээр суглуулжа байна.

И. БУДАЕВ.

Зулгы зунай дуулимда
Эдир үетэн баяртай.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ
фотоэтюд.

„МИНИИ РЕСПУБЛИКЫН ҮГЛӨӨ"

НОМОЙ ТАГ

1975 ондо Зүүн-Сибириин номой хэблэлээр Алексей Иванович Майоровой «Минии республикын үглөө» гэжэ ном хэблэгдэн гараа һэн. Авторынь — Алексей Иванович Майоров, 1920 онһоо партиин гэшүүн.

Энэ ном түүхэтэ дурдалгын үндэһэтэй. Агууехэ Октябриин Социалис революциин ба граждан дайнай үедэ мүнөөнэй Эрхүүгэй областиин газар дээрэ болоһон үйлэ хэрэгүүд тухай автор дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ. Ушар юуб гэхэдэ, эндэхи буряадууд агууехэ ород арадай түрүү тэмсэлшэдэй нүлөө доро революционно хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилһэн байгаа.

1932 ондо А. И. Майоров һая тогтоһон Буряадай Автономито республикын элдэб зургаануудта хүдэлһэн байна. Тэрэл жэлдээ Алексей Иванович Баргажанай ревкомой бэхижүүлхэ даабаритайгаар эльгээгдэһэн юм. Тиимэһээ Баргажанай аймагай ревкомой тогтоһон, бэхижэһэн тухай нүхэр А. И. Майоров ном соогоо һонирхолтойгоор хөөрэнэ, ангиин тэмсэлэй дүлэн соогуур Совет засагай хүгжэһые харуулна. 14 мянган зонтой аймагай ревкомдо Буда Сангадин гэжэ оройдоол нэгэ коммунист байгаа. «Минии республикын үглөө» гэжэ ном соогоо Алексей Иванович Майоров хамта хүдэлһэн нүхэд тухайгаа нигэжэ хөөрэнэ: «Ревкомой түрүүлэгшэ Буда Сангадин арад зондоо хүндэтэй, һайнаар ажалладаг һэн». «Минии республикын үглөө» гэжэ А. И. Майоровой ном хадаа мүнөө үеын коммунистнуудта, комсомолшуудта «Яажа тэмсэхэ ёһотойб?» — гэжэ зааһан һайн жэшээ, заабари болохо үгэхэ. Энэ номоо гаргахын түлөө автор ехэ ажал хээ: гүрэнэй ба партийна архивууд соо түүхын документнүүдые шэнжэлээ, фото-зурагуудые бэдэрэн олоо, тиимэһээ уншагшад А. И. Майоровой ном ехэ һонирхон уншаха бэзэ гэжэ найдагдана. Мүн баһа энэ ном пропагандистнуудта, лекторнүүдтэ, түүхэ заадаг багшанарта ба олон түмэн уншагшадта ехэ туһа хүргэхэ. «Имагтал манай коммунис партиин хүтэлбэри доро Буряад арад эрхэ сүлөөгөө олоо, һайн һайхан байдалтай болоо» — гэжэ А. И. Майоров бэшэнэ.

Энэ ном тушаа һайшаалай үгэ 1896 онһоо партиин гэшүүн, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой Ф. Н. Петров нигэжэ хэлээ һэн: «А. И. Майоров хадаа буряад үнинэй большевигүүдэй дундаһаа гансааран лэ түүхэтэ дурдалга бэшэдэг байха юм. Тиихэдээ партиин элитэ ажал ябуулагшадһаа гадна, совет засаг байгуулгала ами наһаяа үгэһэн юрын большевигүүдэй ажабайдал зураглана. Эдэнэй ажабайдал, баатаршалга ургажа байгаа халаанда ехэ хүмүүжүүлхы үүргэтэй».

Д. ГЫРГЕНОВ,
П. ЭДИНГ.

ЭРХИМЛЭГШЭДЭЭ ХҮСЭХӨӨР

Футбол

«А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг СССР-эй табадахи зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ — арба наймадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Энэмнай футболистнуудай нааданай хоёрдохи дүхэригэй түрүүшын уулзалга болоно. Наалан августын нэгэнэй үдэр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй хото городуудай стадионууд дээрэ үнгэргэгдэһэн байна. Тиин энэ үдэр Ураал шадарай городуудай футболистнууд эдэнэртээ айлшаар ерэһэн байба.

Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, эндэ айлшаар ерэһэн хэдэн командын футболистнууд талмайн эзэдые шүүһэн, нүгөөдүүлынь тэнсэжэ гараһан байна. Жэшээнь, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлээд абаһан Свердловскын «Уралмаш» командын футболистнууд Красноярскын «Автомобилист» командада айлшалһан байгаа. Тиихэдээ талмайн эзэдые 0:1 тоотойгоор шүүхэдээ мүрысөөнэй таблицада байдалаа улам һайжаруулба гээшэ. Новосибирскын «Чкаловец» команда энэ үдэр Эрхүүгэй футболистнуудта айлшалһан байгаа. Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, эдэнэрэй дунда шангахан тулалдаан болоо ха. Эндэ айлшаар ерэһэн футболистнуудынь мэргэн байжа, 2:3 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, хоёр һуури урагшаа дабшаба. Нүгөөдэ— Ижевскын «Зенит» команда Братскын футболистнуудта айлшалхадаа, мүн лэ 0:1 тоотойгоор шүүжэ гараба.

Манай «Сэлэнгэ», Благовещенскын «Амур» командануудта айлшаар ерэһэн Томскын «Торпедо», Нижний Тагилай «Уралец» командын футболистнууд уулзалгануудаа 1:1 тоотойгоор түгэсхэжэ гарахадаа, нэжээд очко өөһэд өөһэдтөө бэшүүлһэн байна.

Алас-Дурна зүгэй футболистнуудай дундаһаа байгша оной уулзалгануудые шадамар бэрхээр үнгэргэжэ ябаһан Хабаровскын СКА командын футболистнууд эдэнэртэ айлшалһан Тюмениин «Нефтяник» командые 4:1 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, Барнаулай «Динамо» командын урдань оробо. Мүн Владивостогой «Луч» команда Омскын «Иртыш» командые 2:1 тоотойгоор илажа гарахадаа, хоёр һуури урагшаа гаража, түрүүлэд гэжэ ябаһан командануудаа хүсэхөөр тэгүүлжэ захалба.

Хэдэн нааданай урда мүрысөөнэй таблица толгойлһон Барнаулай «Динамо» командын футболистнууд Алас-Дурна зүгэй зононуудаар айлшалжа эхилбэ. Тиихэдээ түрүүшынгээ уулзалгада Шэтын футболистнуудта 1:0 тоотойгоор шүүгдэбэ гэхэ гү, али сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор нэгэ һуури гэдэргээ сухариха баатай болобо. Уфагай «Строитель» командын футболистнууд Ангарскын «Ангарада» 2:0 тоотойгоор шүүгдэхэдээ, дахинаа гэдэргээ сухарижа эхилбэ.

Мүнөөдэр манай «Сэлэнгэ» команда Барнаулай «Динамотай» наадахань. [illegible] дан Ажалай Улаан [illegible] орденто авиационно завод[illegible] стадион дээрэ үдэшын [illegible] лоон часһаа эхилхэ.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар [illegible] сөөнэй таблица толилогдо[illegible]

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ
«Уралмаш» Свердл.	18	12	2	4	37—14
СКА Хабаровск	17	10	4	3	29—11
«Динамо» Барнаул	18	9	6	3	23—14
«Чкаловец» Новосиб.	18	8	5	5	23—17
«Уралец» Нижний-Таг.	17	7	7	3	15—11
«Амур» Благовещенск	18	6	9	3	19—18
«Луч» Владивосток	18	7	6	5	23—18
«Энергия» Братск	18	8	3	7	18—19
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	18	7	4	7	24—27
«Торпедо» Томск	18	6	5	7	15—19
«Ангара» Ангарск	18	6	5	7	17—22
«Зенит» Ижевск	18	6	4	8	16—18
«Нефтяник» Тюмень	18	7	2	9	19—27
«Звезда» Эрхүү	18	4	6	8	30—30
«Строитель» Уфа	18	6	2	10	22—27
«Автомобилист» Крас.	18	4	5	9	16—18
«Иртыш» Омск	18	4	4	10	18—25
«Локомотив» Шэтэ	18	2	5	11	10—38

ЯПОН. Политическэ асуудалнуудаар харшалалгые үгы хэхэ, конституциин ёһоор хараалагдаһан гуримуудые предприяти дээрэ тогтоохо гэһэн эрилтэнүүдые Кавасаки хотын «Ниппон стил» гэһэн компаниин булад хайлуулгын заводой хүдэлмэриншэд табяа. Мүн коммунистнуудта, демократическа залуушуулай Лнгын гэшүүдтэ, бусад ажалшадта орходоо бага салин компаниин захиргаанай түлэдэг байһыень хүдэлмэришэд эрид буруушаагаа.

Джапан пресс — ТАСС-ай фото.

США. Арадай гэгээрэлдэ һомологдодог мүнгэн зөөри бага болгохо, үхибүүдэй 50 шахуу эмхи зургаануудые хааха гэһэн шиндхэбэри Нью-Йоркын түрүү үзэлтэй хүн зон эрид буруушаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Банкнуудта бэшэ үхибүүдэй саадуудта, һургуулинуудта — мүнгэ» гэһэн эрилтэ демонстрацида хабаадагшад табина.

ТАСС-ай фотохронико.

Телефон Телеграф Радио — ХҮЛЫН СААНАҺАА

НЬЮ-ЙОРК

ЭРИД ШУУД БУРУУШААНА

ТАСС

Замбиин Республикын оршон соохи һуурин тосхонуудта ЮАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй һаяшаг добтолһон ушарые ООН-ой Аюулгүйн Совет эрид буруушааба. Преториин зүгһөө хэгдэһэн энэ уршагта хэрэг Африкын бэеэ дааһан байдалтай гүрэнэй эрхые, газар дайдын бүтэн бүрин байлгые сэхэ эбдэһэн хэрэг болоно гээд сэгнэбэ. Һүүлэй үедэ Африкын урда зүгтэ болоһон ушар хэрэгүүд «уласхоорондын эб найрамдалда, аюулгүй байдалда уршаг татаба» гээд Совет тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Преториин засагаархидай хуули бусаар эзэмдэһэн Намибиин газарые Замбиин Республикада ба Африкын бэеэ дааһан байдалтай бусад оронуудта эсэргүү добтолгоёо бэелүүлхэ бааза болгон хэрэглэлгэһээ энэ дары арсахыень Аюулгүйн Совет эрилтэ табиба. Намиби Зимбабве хоёрые сүлөөрүүлхэ, Урда Африкадахи апартеидые усадхаха гээшэ энэ районд охи бодото үнэн бата бэхи эб найрамдал туйлаха ябадалда шухала хэрэгтэй байна» гээд тогтоол дотор мүн лэ заагдана.

Аюулгүйн Совет Преториин арһа яһанай илгаа гаргадаг засагтань уридшалан һануулга хэбэ. Хэрбээ Замбиин бэеэ дааһан байдалай, газар дайдынь бүрин байлгын дахин эбдэгдээ гээшэ һаа, Урда Африкын засагаархидай хорото ябуулгануудые зогсоохо зорилгоор ООН-ой Уставай ёһоор шанга хэмжээ тэрэ абаха байна.

Хайшаашье хамжадаггүй бүлэг гүрэнүүдэй дурадхаһан энэ тогтоол Аюулгүйн Соведэй арбан дүрбэн гэшүүдэй зүгһөө дэмжэгдэбэ. Дуугаа үгэлгын үедэ США-гай түлөөлэгшэ бэеэ барижа, арһа яһанай илгаа гаргадаг ЮАР-ые дахин үмөөрэбэ.

Национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха гэһэн Преториин засагаархидай хархис политикые баруунай империалис бүлэгүүдэй, тон түрүүндэ США-гай дэмжэдэг байһые, Африкын оронуудай түлөөлэгшэд Аюулгүйн Соведэй түгэсхэлэй суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, эрид шангаар буруушааба.

БЕЙРУТ

ТЕЛЛЬ-ЗААТАРҺАА ХҮНҮҮД ЗӨӨЛГЭГДЭЖЭ ЭХИЛБЭ

ТАСС

Баруунай христиан хүсэнүүдэй удаан саг соо һаалта хэһэнэй һүүлээр августын 3-да Уласхоорондын Улаан хэрээһэнэй отрядууд Ливанай ниислэлэй зүүн захада оршоһон Телль-Заатар гэжэ палестин бодхуулнуудай лагерьта шархатаад хэбтэһэн хэдэ мянган хүнүүдые зөөжэ эхилхэ аргатай болоо. Баруунай зэбсэгтэ христиан отрядуудай зүгһөө зургаан неделиин туршада энэ лагерь добтологдоһон байна. Тэндэ шархатуулагдаһан 4 мянга шахуу палестинынхид болон ливанецууд хэбтэһэн байгаа.

Араб оронуудай лигын генеральна секретариин тусхай түлөөлэгшэ Х. С. Эль-Холи гэгшын ехэхэн хүсэл оролдолго гаргаһанай ашаар эдэ шархатаһан хүнүүдые зайлуулан зөөхэ тухай зүбшөөл абтаһан байна. Добтологдожо байһан лагерьһаа шархатаһан хүнүүдые зөөхэ тухай Уласхоорондын Улаан хэрээһэнэй һэдэлгэнүүдые урда тээнь баруунай хархис бүлэглэлнүүд нэгэнтэ бэшэ таһалдуулһан юм.

Шархатаһан хүнүүдые зөөхэ болзорой дүтэлэмсөөр баруунай христиан хүсэнүүд артиллери, миномедоор Телль-Заатарые шангаар буудаба. Баруунай отрядууд артиллериин дэмжэлгэ доро ниислэлэй мусульман Набаа гэжэ пригородтэ добтолоо. Мүн Бейрудтэхи бүхы фронтые зубшаад сэрэгэй ябуулганууд нэгэ доро хэгдэбэ. Тэрэшэлэн урда зүгтэ Джезин гэжэ райондо тулалдаанууд болоо.

Каирһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, араб оронуудай лигэ Ливанда сэрэгүүдээ эльгээһэн оронуудта хандахадаа, тэдэ сэрэгүүдэн тооe 3 мянганһаа 6 мянган хүн болотор нэмэхые гуйлта хэбэ.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИ: ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ПРОГРАММА

ТАСС

Премьер-министр Мариу Соареш өөрынгөө бүридүүлһэн Португалиин правительствын программые республикын суглаанай үзэмжэдэ табиба.

Демократическэ гүрэниие байгуулха, Португалиин экономикые хубилган табиха гээшэ правительствын шиидхэхэ ёһотой байһан гол зорилгонууд болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Тусхайлхада, правительство болбол гүрэнэй финансые тогтууритай болгохо, хүдэлмэригүйдэлгэтэй тэмсэхэ, бүри ехээр продукци бүтээн гаргадаг болохо зорилгоор хэмжээнүүдые абаха байна.

Томо промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ абалга, урда зүгэй провинцинуудта аграрна реформо бэелүүлгэ, предприятинуудые хүтэлбэрилгэдэ хүдэлмэришэдэй хабаадалга хадаа Португалиин арадай революционно гол ехэ дайшалалтанууд болоно гэжэ М. Соареш тэмдэглэбэ. Правительство эдэ шухала зүйлнүүдые яашье болюулха ёһогүй.

Нүгөө талаһаань абажа харабал, промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ абаха, аграрна реформо бэелүүлхэ үедэ хэгдэһэн «алдуунуудые, хазагайралтануудые» заһаха зорилгоор хэмжээнүүд абтаха юм гээд тэрэ мэдээсэбэ.

Орон дотор Португалиин ажалшадай профсоюзай ниитэ нэгэн центр байлгахые хараалһан профсоюзай бата нэгэдэлэй гол ёһон тухай түрүүшын правительствын баталан абаһан хуулиие дахин хаража үзэхэ ёһотой[illegible] гээд премьер-министр мэдүүлбэ. Минии правительство ажалшадай забастовко хэхэ эрхэ тухай, ажалай хамтын договорнуудые баталха гурим тухай мүнөө хүсэндөө байһан хуулинуудые мүн [illegible] хаража үзэхые дурадхаха байха гээд тэрэ мэдүүлбэ.

Правительство хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай аша туһада национальна талаараа бэеэ дааһан байдал, уласхоорондын хани холбоо хангаһан гадаадын политика ябуулха юм гээд премьер-министр мэдүүлээ. Португали болбол ехэнхидээ Европотой харилсаагаа хүгжөөхэ, тиихэдээ энэнь дэлхэйн бусад бүхы оронуудтай харилсаагаа хүгжөөхэдэнь ямаршье һаалта болохо ёһогүй гээд тэрэ хэлэбэ. НАТО-да оронойнгоо хабаадалсажа үргэлжэлхын түлөө, Португалиин абаһан уялгануудые дүүргэлтэ болгохын түлөө правительство һаналаа хэлэнэ. Тэрэшэлэн правительство «ниитэ дэлгүүртэ» Португалиин оролсохо тухай асуудалые шэнжэлхэ юм.

ДЖАКАРТА

НАЙДАМТАЙ ХАРАА БОДОЛ

ТАСС

Абтадаг нефтиин буруугаар хубаарилагдадаг байһан ушарые дахин хаража үзэхэ тухай правительствын табиһан эрилтэнүүдые хүлеэн абахаяа арсаһанайнь түлөө эрьс шадарнуудай үһан дороһоо нефть гаргажа буйлуулха талаар харин оронуудай зарим компаниинуудай эрхыень хаһаха хүсэлэнтэй байһан тухайгаа Индонези соносхобо.

Нефтяной монополинуудай, гол түлэб американ монополинуудай бэелүүлдэг байһан хамаг бүхы хүдэлмэринүүдые Индонези өөрынгөө гарта абахаар бэлэн гээд гүрэнэй нефтяной компаниин генеральна директор П. Харьоно мэдүүлбэ.

Яахадааб гэхэдэ, харин компаниинуудай гаргадаг нефтиие хубаарилхадаа, гүрэнэй хубиие ехэ болгохо тухай Индонезиин правительствын шиидхэбэриие американ компаниинууд мэдэрхэеэ тала арсаһан гээшэ. Шэнэ эрхэ байдалда контрактнуудые батална тухай хэлсээнүүдые үнгэргэлгэ хойшо татахаяа болигты гээд баруунай монополинуудта Индонезиин зүгһөө табигдаһан эрилтын болзор июлиин 31-дэ дүүрэбэ. Гэхэ зуура, олонхи компаниинууд Индонезиин правительствын абаһан шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгонгүй байһаар. Нефть хубаарилгын урданай гуримые тэрэ зандань байлгахаяа тэдэнэр оролдоно. Энэ гуримай ёһоор харин монополинууд Индонезиин бүхы нефтиин 60 хубиие өөршэлхэ бшуу.

ПАРИЖ

ОЛОНИИТЫН ЭРИЛТЭ

ТАСС

ЮАР-та хоёр эсминец эльгээхэ гэһэн Франциин шиидхэбэри энэ ороной демократическа олониитын зүгһөө буруушаагдаба. Һаяшаг Форстерэй засагаархид үһан доогуур тамардаг хоёр француз онгосонуудые, тэрэшэлэн «Алуэтт» гэжэ вертолёдуудые абаһан байна гээд эндэ хэлсэнэ.

Кубергдэ атомна электростанци бариха тухай ЮАР-тай баталагдаһан хэлсээн хэдыхэн үдэрэй урда тээ Парижда хүсэндөө оруулагдаба. Энэнь нэгэ миллиард долларой хэлсээн юм. Тиихэдээ ЮАР-ай зүгһөө харин гүрэндэ хэгдэһэн эгээл ехэ захил болоно.

Франциин Компарти болон бусад демократическа эмхинүүд правительствын толгойлогшодо бэшэгээр хандаба. Тиихэдээ һаяшаг ЮАР-ай африкан улад зониие зэрлиг хатуугаар хэһээһэн ушар апартеидэй хорото муухай уг удхые дахин элирхэйлэн харуулба. Энэ ушар Францида эрид шууд буруушаагдаа. Иимэһээ Франциин засагаархид сэрэгэй болон ядерна талаар расис хуули засагтай хани холбоо тогтоохо ёһогүй гээд энэ бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. «Социалис мүрысөөнэй ябаса — суглуулбари. Комбайнууд полидо гараа».

Хоёрдохи хуудаһанда. «Түрэл орон доторнай» — суглуулбари. «ССО барилга дээрэ» — В. Кукшиновай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «ЦКК-гай сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд дээрэ» — Ч. Гомбоиной статья. «Гол шухалань — профилактика» — Г. Изотовагай статья. Түби дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Туристын зүргэнүүд уряална». «Шалгалтанууд болоно» — Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.15 — «Горнистнууд, харюусагты». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Үхибүүдэй фильм. «Валькины паруса» — телевизионно уран һайханай фильм. 13.20 — «Хүдөө нютагай хэрэгүүд ба зорилгонууд». 13.50 — «Спортлотогой» тираж. 14.00 — «Өөрыгөө шалга». 15.25 — «Хүн ба хуули». 15.55 — СССР-эй арадай артист А. Соловьяненко дуулаха. 16.05 — Забһарлалга. 16.15 — «Таинственный остров капитана Немо» (3-дахи ба 4-дэхи сери). 18.00—«Время». 18.30— «Балакиревай романснууд», фильм-концерт (түрүүшын хеэ харуулгадаха). 19.05 — «Хүдөө нютагай хэрэгүүд ба зорилгонууд»

Улаан-Үдэ. 19.35 — «Бидэнэртэ шэнэ ном ерэнэ». 20.00 — «Нүхэр хүдэлмэришэн». 20.35 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Таинственный остров капитана Немо» (3-дахи ба 4-дэхи сери). 23.10 — «Хүн ба хуули». 23.40— «Спортлотогой» тираж. 23.50 — СССР-эй арадай артист А. Соловьяненко дуулаха. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.35—«Өөрыгөө шалга».

Улаан-Үдэ. 21.00 — В Дмитриев. «Русский секрет». Алтайн хизаарай опереттын театрай зүжэг.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ ороһон бороо

Аха дүү Монголой Арадай Республика тээһээ ерэһэн аадар бороотой үүлэн, манай республикын аймаг бүхэндэ шииг нойто элбэгээр асарба. Кабанскын, Прибайкалиин, Хориин, Хэжэнгын аймагуудта, Сахирта, Шэнэ-Хүрбэдэ сүүдхын туршада 12 миллиметр хура бороо ороһон байба.

Баргажанай-Адагта, Яруунада Хурамхаанай аймагай Могойто тосхон шадар, Загарайн, Захааминай Михайловка тосхондо, Ивалга, Улаан-Үдэдэ—23, Мухар-Шэбэртэ—30, Новоселенгинскдэ—32, Бэшүүрэй аймагта—33, Торидо, Петропавловкада 34—37 миллиметр хүрэтэр хура бороо, аадар ороһон байна.

Үнгэрһэн хоногой туршада ороһон эды шэнээн ехэ хура бороо гол горхоной нэмэлгэдэ нүлөөлхэгүй. Юуб гэхэдэ, ороһон хура бороо Сэлэнгэ мүрэнэй, Зэдэ, Сүхэ голнуудай дундуур ба доодо талаарнь ороһон байха юм.

Ойрын үдэрнүүдтэ урда тээнь нэмэһэн Сэлэнгэ мүрэнэй үһан сүүдхын туршада 5—10 сантиметрээр һууха зэргэтэй. Саашадаа Сэлэнгын, Зэдын, Сүхэ голнуудай үһан бага зэргээр нэмэхэ хараатай. Мүнөө Улаан-Үдэ шадар Сэлэнгэ мүрэнэй үһан 195 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрэнхэй.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

Манай адрес, телефонууд

Индекс: 670000. г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35.
Телефоны. редактора — 2-54-54, приемная — 2-54-83, зам. редактора — 2-68-06, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приемная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01978. Заказ № 00667.